Тыднёвік Магілёўскі

№ 23 (64) 10 чэрвеня 1999 г. Кошт свабодны

РОЗГАЛАС МЕНСКАЙ ТРАГЭДЫІ

У нас усё можа быць...

На сёньня ўсе ахвяры трагэдыі на станцыі мэтро «Няміга» апазнаныя й пахаваныя. Вядома, што «ацэнка» гэтай катастрофы з боку дзяржаўнай улады засталася нязьменнай: «вінаватых няма»...

Іншай думкі прытрымліваюцца шматлікія сьведкі гэтай драмы, сябры грамадзкай камісіі, незалежныя журналісты, якія спрабуюць высьвятліць праўду. Шмат людзей адгукнулася на заклік Праваабарончага Цэнтру «Вясна-96» распавесьці пра тое, што яны бачылі на свае вочы. На падставе гэтай ды іншай сабранай інфармацыі, як паведамў Алесь Бяляцкі, старшыня ПЦ «Вясна-96», можна зрабіць ашаламляльныя высновы.

Па-першае, піўны фэстываль і ўгодкі радыё «Мір» праводзіліся з парушэньнем закону аб масавых мерапрыемствах. У прыватнасьці, не былі выкананыя элемэнтарныя патрабаваньні па падрыхтоўцы сьвята. Фактычна, акрамя як зь міліцыяй, ды і тое фармалёва, яно не было ўзгодненае зь іншымі гарадзкімі службамі. Пра гэта сьведчыць тое, што на заяўцы няма звычайных подпісаў-візаў кіраўнікоў адпаведных аддзелаў. А таму трэба разглядаць пытаньне аб адказнасьці гарвыканкама, кіраўніцтва якога дазволіла мерапрыемства нават насуперак сваіх-жа правілаў. Магчыма, гэтыя «ларчык» адчыняецца тым, што на баку «папулярнасьці і пашырэньня аўдыторыі» радыё «Мір» стаіць намесьнік кіраўніка Адміністрацыі прэзыдэнта Іван Пашкевіч.

Па-другое, ва ўлётках, што распаўсюджваліся напярэдадні, арганізатары сьцягвалі моладзь на «сьвята» тым, што кожнаму было абяцана абмяняць любую колькасьць пустых пачкаў з-пад цыгарэтаў «Magna» на... піва. «Мы маем дастаткова сьведкаў, якія пацьвердзяць, што ў выніку такой рэклямы піва налівалася маладым людзям любога ўзросту, у тым ліку непаўнагоднім», – заявіў Алесь Бяляцкі. Ён выказаў упэўненасьць, што наўмыснае спойваньне моладзі павінна разглядацца як злачынства.

Дарэчы, калі «Вясна-96» пачала распаўсюд прэс-рэлізу грамадзкай камісіі па факсавых адрасах, тэлефонная сувязь у офісе раптам абарвалася. На тэлефоннай станцыі адказалі, што знайсьці прычыну абрыва сувязі апэратыўна немагчыма, а паколькі набліжаюцца выходныя – прабачце! (А. Бяляцкі ўзгадаў, што за год знаходжаньня Праваабарончага Цэнтру па сёньняшнім адрасу тэлефон адключыўся ўпершыню).

Свой камэнтар да падзеяў 30 траўня выказаў таксама былы сьпікер парлямэнту Мэчыслаў Грыб, які, як вядома, адпрацаваў у міліцыі на розных пасадах 36 гадоў, 15 зь якіх непасрэдна ў ахове грамадзкага парадку. Яго-ная выснова – трагэдыя адбылася ў выніку нядбайнасьці і міліцыі, і ўладаў у цэлым. Відавочным крокам, па меркаваньні М. Грыба, была неабходнасьць зачыніць станцыю мэтро й паставіць перад ёй моцную міліцэйскую заслону. Таксама ён выказаў упэўненую здагадку, мяркуючы па паводзінах міліцыянтаў падчас здарэньня, што ніякага пляну па ахове парадку й адпаведных мерапрыемствах на «сьвяце» папросту не існавала. Загадалі пэўнай колькасьці міліцыянтаў ісьці да Палацу спорту й «ахоўваць», а што і як ахоўваць – пра гэта не парупіліся. За гэта, зазначыў былы генэрал, нехта канкрэтны таксама павінен адказваць.

Сёньня, на момант выхаду «ТМ», грамадзкая камісія гатовая абагульніць здабытую незалежную інфармацыю аб умовах, якія сталіся прычынай менскай трагэдыі. Зь яе доказна вынікае, што вінаватыя займаюць у краіне высокія пасады і носяць буйназоркавыя пагоны. Камісія мае намер давесьці свае высновы, а галоўнае – інфармацыю аб паводзінах арганізатараў шоў, гарвыканкаму і міліцыі да ведама беларускай і замежнай грамадзкасьці.

Калі, зразумела, улада не адключыць факсы і тэлефоны па ўсёй краіне.

Віктар СУДНІК

Ці трэба баяцца мафіі

5-6 чэрвеня адбыўся вальны сойм беларускіх суполак. Для сталых удзельнікаў незалежніцкага руху у гэтым сказе нешта настальгічнае: канфэдэрацыя беларускіх суполак была створана на вальным сойме яшчэ да зьяўленьня БНФ. Затым канфэдэрацыя амаль поўным складам перацякла ў Фронт, стаўшы яго ядром, і сама па сабе не дзейнічала.

І вось праз дзесяць год былі скліканыя на вальны сойм тых, хто [illegible]. Скліканыя не дзеля таго, каб адзначыць юбілей. Гаворка ішла пра тое, што мы набылі і што страцілі за гэтыя 10 год, што зрабілі і што не здолелі зрабіць, пра тое, ці ёсьць сілы і жаданьне нешта рабіць далей.

Як выявілася, і тое, і другое ёсьць, што адлюстравалася ў рэзалюцыі (мабыць, самай кароткай з усіх рэзалюцый): «Мы зноў разам!» Імпэту ўдзельнікам сойму прыдаў й эканамічны лёзунг дня: «Бедна жыць – сорамна!»

Што перашкаджае жыць лепш? Дзяржава-рабаўнік? Змагацца зь ёю ці сварыцца? Ні тое, ні другое не робіць людзей багатымі. Тады што – ствараць свой асяродак, сваю «мафію», сваю сыстэму сувязяў, каб стасункі зь дзяржавай зьвесьці да мінімуму, і адкрыць «шлюзы», каб у гэтую «мафію» паступова перацякала ўсё беларускае грамадзтва?..

Спынімся тут, каб усьвядоміць напісанае ў апошнім сказе. Як магілёўцы ўспрымаюць такую ідэю? Падумайце падчас летніх вакацыяў. І напішыце аб гэтым у «Тыднёвік», калі ён адновіцца ўвосень.

Міхась БУЛАВАЦКІ

Зьдзейсьніцца. Адбудзецца. Пройдзе.

У суботу ў абласным цэнтры прадстаўнікі дзяржаўных і грамадзкіх арганізацыяў сацыяльнага накірунку зьбяруцца на «круглы стол», за якім абмяркуюць насьпеўшыя праблемы гэтай галіны жыцьця. Падчас гаворкі мяркуецца таксама прэзэнтаваць праграмы Фонда Эўразія, накіраваныя на падтрыманьне з боку гэтай замежнай дабрачыннай арганізацыі мясцовых праектаў, якія тычацца сацыяльных ініцыятываў. Прадстаўнікі Фонда распавядуць прысутным пра ўмовы атрыманьня грантаў на разьвіцьцё сацыяльных праектаў.

* * *

У нядзелю абласны цэнтар стане месцам правядзеньня паседжаньня пашыранага складу Рабочай групы абласной асамблеі недзяржаўных арганізацый. Мяркуецца прыняць рэглямент і працэдуру працы, абраць старшыню Рабочай групы. Але галоўным стане абмеркаваньне праектаў грамадзкіх арганізацыяў, якія для свайго зьдзяйсьненьня маюць патрэбу ў сродках грантадаўцаў. Прыняцьцё альбо адхіленьне праектаў будзе мець не канчатковы вырок, бо апошняе слова, зразумела, за тымі, хто валодае сродкамі. Аднак адкрытае абмеркаваньне і ўзважваньне праектаў у сваім сяброўскім коле прызванае засьцерагчы калегаў ад пасьпешлівых ці не дакладна распрацаваных ідэй. Станоўчае-ж стаўленьне Рабочай групы да праектаў практычна будзе азначаць стварэньне ім спрыяльнага рэжыму для канчатковага рашэньня адпаведных фундатараў.

* * *

Заўтра ў Бухарэсьце (Румынія) па ініцыятыве й пры ўдзеле АБСЭ маюцца пачацца перамовы прадстаўнікоў афіцыйнай беларускай улады і яе палітычнай апазыцыі. АБСЭ дзейнічае там, дзе ёсьць перасьцярога ў парушэньні нормаў дэмакратычнага жыцьця. Беларусь, ці дакладней, яе сёньняшні кіруючы рэжым з часу «канстытуцыйнага рэфэрэндуму-96», за якім пасьледавала «закрыцьцё» Вярхоўнага Савета і «перавыбраньне» Канстытуцыйнага суда, не гаворачы пра шматлікія судовыя і адміністратыўныя парушэньні правоў чалавека і нормаў дэмакратыі, трывала патрапіла пад увагу эўрапейскіх і міжнародных арганізацыяў. Перамовы закліканыя паспрыяць пошуку выйсьця з палітычнага тупіка, які відавочна характарызуе наяўную беларускую сытуацыю, асабліва напярэдадні заканчэньня прэзыдэнцкіх паўнамоцтваў па Канстытуцыі 1994 года. Менавіта гэтую, а не «рэфэрэндумную» канстытуцыю прызнаюць за легітымную ўсе дэмакратычныя краіны сьвету, акрамя Расеі.

КРОНІКА ТЫДНЯ: ПАДЗЕІ І ФАКТЫ

Адзначэньне 200-годзьдзя з дня нараджэньня Аляксандра Пушкіна прайшло ў абласным цэнтры нечакана сьціпла і нешматлюдна. Нечакана – таму, што бягучы год стараньнямі ўлады ў школах, спэцыяльных і вышэйшых навучальных установах, установах культуры і творчых арганізацыях, на старонках дзяржаўнага друку быў шчодра аддадзены расейскаму паэту, якога, праўда, усе па-простаму ўвесь год называлі «нашим достоянием». Аднак калі, як гаворыцца, дайшло да справы, палеткавыя клопаты пераважылі. А вось у Круглым увесь год пустых «пушкінскіх» заляў не было: на мерапрыемствы прымусова прыводзілі школьнікаў, пачынаючы з самых маленькіх. Часьцяком яны паводзілі сябе на тэатралізавана-паэтычных імпрэзах далёка неадпаведна, затое «посещаемость» была забясьпечана.

У дзень, які папярэднічаў менскай трагэдыі, па раёнах вобласьці пракацілася хваля мерапрыемстваў Дня грамадзянскай абароны. Сцэнар не вызначаўся разнастайнасьцю: урачысты парад удзельнікаў, даклад раённага кіраўніка аб выніках працы і міжнародным становішчы ў сувязі з «агрэсыяй НАТА супраць народа Югаславіі», санітарныя і супрацьпажарныя эстафэты, «культурная частка» з шашлыкамі і напоямі. Паўсюль, на шчасьце, абыйшлося «бяз стратаў». Ды і тое сказаць, байцы грамадзянскай абароны людзі загартаваныя, моцныя, здольныя «рашуча дзейнічаць нават у абставінах ядзернага нападу», што і было нібыта пасьпяхова прадэманстравана. А некаторыя падразьдзяленьні, як прыкладам, Быхаўскага кансэрва-гароднінага завода, вызначыліся яшчэ і высокай «строевой подготовкой». У гэта, шчыра сказаць, верыцца больш, чым у антыядзерную гатовасьць.

Пашыранае паседжаньне Горацкага райвыканкама ў ліку многіх пытаньняў абмеркавала інфармацыю начальніка мясцовай міліцыі. Як паведаміла раённая газэта, гэтая інфармацыя «не магла не насьцярожыць». Ад чаго-ж насьцярожыўся пашыраны склад выканкама? Сёлета ў раёне адбылося на 56 злачынных выпадкаў больш за леташні, таксама немалы «паказчык». Пры гэтым па графе «цяжкія злачынствы» ён перакрыты на 36 выпадкаў, а па колькасьці крадзяжоў дзяржаўнай маёмасьці – ўдвая. Пашыраны склад выканкама вызначыў прычыну такой страшэннай сытуацыі: «благадушша і самазаспакоенасьць асобных краўнікоў». Цікава ўсё-ж, каго яны мелі на ўвазе? Пра гэта, на жаль, раёнка нічога не паведаміла. Тым часам падобная нарада адбылася на тыдні ў абласным цэнтры. Зь яе стала вядома, што ў вобласьці за няпоўную палову года загінула (не ад натуральнай сьмерці) 586 чалавек.

Напачатку года Чэрыкаўскі раён насустрач прэзыдэнцкаму дэкрэту «аб будаўніцтве жыльля на вёсцы» прыняў сустрэчны плян: па дэкрэту трэба пабудаваць у кожным калгасе па 5 дамоў, раён вырашыў – па 8. Аднак да выкананьня намечанага далёка. У «квадратных мэтрах» гэта выглядае так: трэба 2.600 – ёсьць 580. Сродкаў на лепшую работу няма. А вось школа ў Лабанавічах, непадалёк ад райцэнтра, будуецца з «апярэджаньнем графіка». Аднак раён тут не пры чым. Школа нейкім чынам патрапіла пад «личный контроль» прэзыдэнта. Тут вынь ды пакладзі! А дамы для, магчыма, тых-жа школьнікаў, што будуць вучыцца ў Лабанавічах, могуць і пачакаць. Зазначым, што не пашанцавала на высокае «кураторства» магілёўскай сярэдняй школе №8 (раён чыгункі), якая натуральна разбураецца на вачах спалоханых вучняў і настаўнікаў.

Немагчыма без спачуваньня аднесьціся да «інфармацыйна-прапагандысцкіх групаў райвыканкамаў», якія гэтымі днямі правялі вялікую растлумачальную работу па тэме: «Дагавор аб утварэньні Саюзнай дзяржавы – новы этап адзінства двух братніх народаў». Напрыклад, дрыбінскія групы пабывалі ў кожнай гаспадарцы, кожным працоўным калектыве, дзе вялі, як паведамляе мясцовая газэта, «размову аб актуальных праблемах палітычнага і грамадзянскага разьвіцьця». А людзі на гэтую «актуальнасьць» не адгукнуліся. У адказ на разважаньні пра «новы этап» яны цікавіліся такімі празаічнымі пытаньнямі, як мясцовая тэлефанізацыя, рамонт прыватных склепаў, прадуктовае забесьпячэньне. З атрыманых адказаў сталася ясным, што новы этап у вырашэньні гэтых пытаньняў наступіць ня хутка.

Касьцюковіцкая вёска Бялынкавічы добраўпарадкоўваецца і забудоўваецца «па чарнобыльскай праграме». Гэта азначае, што сродкі будаўнічым арганізацыям паступаюць своечасова: толькі працуй! Аднак-жа праца тут наладжана па формуле: усё наадварот. Спачатку робяцца аддзелачныя работы, потым бяруцца за падлогу альбо дах. Самымі апошнімі на дамы прыходзяць сантэхнікі, электрыкі – і пракладваючы правады і трубы ламаюць тое, што зроблена перад імі, адбіваюць тынкоўку, а іншым часам – і плітку, «сталярку». Але такі «канвэер» мала каго хвалюе: плоцяць кожнай падраднай брыгадзе асобна, а ня ўсім будаўнікам за гатовы аб'ект. Даводзіць яго да ладу будуць самі жыхары. Такая практыка ў нас настолькі звычайная, што нікога асабліва не зьдзіўляе. Што там казаць пра «нейкія» Бялынкавічы, калі нават у «самім Шклове» ці не таксама будуюцца «дажынкаўскія» аб'екты, нягледзячы на «штабы» і штодзённыя высокія нарады.

Інфармацыйная служба «ТМ»

КРОНІКА ТЫДНЯ: ПАДЗЕІ І ФАКТЫ

Сучасныя думкі зь несавецкага гораду

Для колішняга савецкага чалавека Заходняя Ўкраіна ўяўлялася цьмяным, таямнічым краем, апірышчам «бандэраўскіх нацыяналістаў». Але нават і ў тыя часы людзі, якія хоць раз траплялі ў гэтыя перадкарпацкія мясьціны, імкнуліся потым і раз, і два і больш ізноў наведваць іх.

Ад майго першага наведваньня сталіцы гэтага краю, старажытнага Львова, таксама засталося ўражаньне паэзіі жывога часу, які суцішыў сваю хаду між старажытнымі сьценамі і адпачывае ў завулках і дворыках схаванага там сярэднявечча. Вузкія, няхуткія вуліцы, няхуткая хада людзей, крамкі і кавяранкі (нібыта з габрэйска-местачковых часін Львова) – якое гэта ўсё было несавецкае, НАРМАЛЬНАЕ, чалавечае. Чалавечы горад! І такі-ж увесь гэты несавецкі край!

І цяпер, час ад часу карыстаючыся шчасьлівай магчымасьцю бываць у Львове, не губляю сьвежасьці менавіта такога ўспрыманьня заходнеўкраінскай сталіцы. Апошняе наведваньне было прысьвечанае сустрэчам з шэрагам грамадзкіх арганізацыяў (NGO) Львова актывістаў нашага «трэцяга сэктару». Львоў быў абраны невыпадкова.

Ён вылучаецца і ў справах арганізацыі грамадзкай ініцыятывы, яе эфэктыўнага і супольнага выкарыстаньня на агульныя патрэбы. Амаль 2.000 грамадзкіх арганізацыяў толькі ў адным гэтым рэгіёне! (Параўнайце зь нейкай сотняй NGO, зарэгістраваных у нас).

Такі ўдзел людзей фактычна ў кіраваньні, ва ўпарадкаваньні сваёй зямлі вельмі паказальны. Ён сьведчыць найперш пра добрую пэрспэктыву – паколькі такая інтэграванасьць людзей у агульную справу, у адраджэньне сваёй зямлі з'яўляецца, на мой погляд, галоўным гарантам незваротнасьці нацыянальна-дэмакратычных пераўтварэньняў, што адбыліся тут за апошнія часы.

Для актывістаў грамадзкага сэктару Магілёўшчыны быў наладжаны адмысловы праект «Ствараем грамадзянскую супольнасьць: уплыў недзяржаўных арганізацыяў Украіны і Беларусі на ўладу і грамадзкую думку». Ён быў наладжаны ў рамках праграмы сумесных праектаў украінскага фонду «Відроджэнне», які з'яўляецца аддзяленьнем Фонда Сораса на Ўкраіне, і фонда Эўразія. Апошні падтрымаў праект за кошт сродкаў , прадастаўленых Агэнцтвам Міжнароднага разьвіцьця Злучаных Штатаў Амерыкі.

У рамках праекту прайшоў сэмінар. Прадстаўнікі нашых NGO пазнаёміліся з адметным заходнеўкраінскім грамадзкім досьведам, і мелі магчымасьць распавесьці сваім калегам пра становішча ў нас. Канешне, параўнаньні былі не на нашую карысьць. Таталітарны рэжым стрымлівае ініцыятыву, ўціскае яе, і ўрэшце нішчыць магчымасьці для яе праяўленьня.

У аўтара гэтых радкоў адбылася гутарка зь лідэрам мясцовага «трэцяга сэктару», вядомым знаўцам і ў значнай меры стваральнікам **Васілём ПАЛУЙКАМ**, кіраўніком Заходнеўкраінскага рэсурсовага цэнтру (ЗУРЦ). Ягоныя думкі і меркаваньні, спадзяюся, будуць цікавымі для нашага чытача ў кантэксьце магчымых параўнаньняў. Чаго можна дамагчыся, калі створаныя хаця б самыя элемэнтарныя ўмовы для супольнай працы, для самарэалізацыі.

«ТМ». – Дзеля чаго і як вы ўзьніклі?

В. П. – ЗУРЦ – гэта дабрачынная грамадзкая арганізацыя, якую заснавалі розныя ініцыятывы і NGO Львоўскай вобласьці. Некалькі гадоў таму стаяла праблема распаўсюджваньня інфармацыі пра тое, як звычайна жыве актыўны чалавек у грамадзтве, як аб'яднацца з падобнымі сабе, як дамагчыся сваёй мэты.

Напачатку ў нас такая інфармацыя часьцяка трапляла людзям, якім яна была непатрэбная, гублялася альбо выкарыстоўвалася, мякка кажучы, няправільна. У выніку мы ў працэсе працы прыйшлі да высновы, што інфармацыя з'яўляецца найкаштоўным рэсурсам. Валоданьне ведамі, неабходнымі зьвесткамі дазваляе атрымаць усё астатняе, робіць жыцьцё грамадзкай арганізацыі трывалым і надзейным.

Прынамсі, сёньня ў нас ёсьць каму спажываць тую інфармацыю: у Львоўшчыне каля 2.000 NGO. Яны цікавяцца найбольш тым, дзе ўзяць грошы. Але ня ведаюць, як браць, дзеля чаго. Ня ўмеюць кіраваць сродкамі, ня ўмеюць кіраваць сваёй справай. Мы дапамагаем атрымаць неабходныя навыкі і досьвед.

«ТМ». – Чым займаюцца сёньня вашыя NGO? Наколькі ўвогуле яны патрэбныя?

В. П. – У нашых NGO шырокі спэктар дзейнасьці: і культурніцкі, і сацыяльны (дапамога інвалідам), і дасьледчыя ўстановы, і дзіцячыя садочкі, і школы, і шмат чаго яшчэ... Усё гэта раней спрабавала рабіць толькі дзяржава. Цяпер, калі з'явіліся недзяржаўныя арганізацыі, людзі, грамадзтва ў цэлым атрымалі магчымасьць выбару. Гэта вельмі важна – права выбару. Гэта робіць кожнага з нас больш вольным, гэта працуе на карысьць нашае годнасьці. Такім чынам грамадзкі сэктар дапамагае і сабе, і фактычна – дзяржаве. Ён стварае неэфэктыўным дзяржаўным установам канкурэнцыю, а мы ўсе, спажыўцы, можам скарыстаць больш якасныя паслугі. Ёсьць нават такія прыклады, калі NGO узяліся рабіць тое, чаго ніколі не рабіла дзяржава: кампутарную клясу для сьляпых людзей (такіх ва Ўкраіне ўсяго два, і абодва створаныя грамадзкімі арганізацыямі), спэцыяльны экалягічны праваабарончы фонд, які дапамагае асобным людзям шукаць праўду ў судзе ў спрэчцы з парушальнікамі экалягічных нормаў. Пракуратура ў такіх памерах такой справай ніколі не займалася і не займаецца. У гэтым я таксама бачу каштоўны здабытак грамадзкай актыўнасьці.

«ТМ». – Раней людзей за сабой вялі ў асноўным харызматычныя, экзальтаваныя асобы альбо тыя, каму гэта выпадала «па пасадзе». А хто сёньня – грамадзкі лідэр?

В. П. – Сёньняшні грамадзкі лідэр у нас моцна памаладзеў. Пераважна гэта чалавек 25-35 гадоў, звычайна адукаваны, які намагаецца добра ўсьведамляць свае мэты і магчымасьці.

«ТМ». – Цяжка паверыць, што ў вас няма праблемаў...

В. П. – Ёсьць, канешне, і шмат... Нямала суполак, што існуюць у сваім грамадзкім статусе даволі фармальна. Альбо яны створаны пад нейкую асобу, альбо выключна для разьмеркаваньня гуманітарнай дапамогі, альбо ў нейкіх карысьлівых інтарэсах. Але збольшага, лічу, заходнеўкраінскі «трэці сэктар» здолеў інтэгравацца ў нашую супольнасьць, узяць на сябе забесьпячэньне вялікай часткі яе патрэбаў.

Адну зь вялікіх небясьпекаў для нас бачу ў спробах палітычных сілаў падабраць пад сябе, падзяліць нас, зрабіць рупарамі пэўных чыноўнікаў, палітыкаў альбо партыяў. Гэта дыскрэдытуе нас усіх і саму ідэю грамадзкай працы. На маю думку, найслабейшая нашая рыса палягае ў тым, што мы ня маем нейкай агульнанацыянальнай еднасьці, цалкавітасьці. Гэта пазбаўляе нас моцнага пачуцьця салідарнасьці і трываласьці.

«ТМ». – Што добрага назапасілі вы за гэтыя гады?

В. П. – Дасягненьнем грамадзтва лічу тое, што сёньня ўлада нам не перашкаджае. Ва ўмовах крызысу цяжка патрабаваць нейкай істотнай дапамогі. Але дзякуй Богу, яны ўжо ня ўсоўваюць палкі ў колы. Мы можам вольна працаваць.

«ТМ». – Чаго б ты хацеў пажадаць беларусам?

В. П. – Я выкажу пажаданьне, але ня толькі вам, але і ўсім нам: наблізіцца да людзей. Трэба займацца сярод іх тым асьветніцтвам, якое дазволіць звычайнаму абывацелю зразумець: ён гаспадар на сваёй зямлі і яе грамадзянін, а ўлада і дзяржава існуюць дзеля ягоных патрэбаў.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

РАДЫЁ СВАБОДА
BELARUS SERVICE RFE/RL

Слоўнік Свабоды

Сёлета ад пачатку года Беларуская Служба радыё Свабода вядзе рубрыку «Слоўнік Свабоды. XX стагодзьдзе ў беларускай мове. Слова на дзень для памяці і для роздуму». «ТМ» вырашыў скарыстаць гэтыя матэрыялы ў друкаваным выглядзе з тым, каб дапамагчы нашым чытачам атаясамляць сябе й свае мары з нашай агульнай беларускай ПАМЯЦЬЦЮ І ГІСТОРЫЯЙ.

Чарга

Тлумачальны слоўнік беларускай мовы, між іншым, дае і такое значэньне слова «чарга»: «група людзей, якія чакаюць атрыманьня чаго-небудзь у парадку чарговасьці ці разьмяшчаюцца адзін за адным».

Гэта – агульнае вызначэньне чаргі, амаль нармальнае, але на працягу савецкай улады слова «чарга» мела сваеасаблівы сэнс. У слоўніку пра гэта падсьпудна вырвалася: «група людзей, якія чакаюць атрыманьня чаго-небудзь». Не «чаго-небудзь», а ўсяго, пачынаючы ад хлеба і солі, і канчаючы мейсцам на могілках!

У савецкі час у чэргах нараджаліся, у чэргах паміралі. Прыкладам, адзін чалавек выстойваў чэргі, каб накупляць хоць трошкі гарэлкі на памінкі па жонцы. Чарга задушыла – сканаў сам да памінкаў.

У чэргах выхоўваліся ў духу аддаласьці ідэям. У чэргах раскашавалі саксоты – людзі казалі амаль усё, што думалі. Органы бясьпекі давалі заданьне саксотам на распаўсюджваньне «патрэбных» чутак, плётак пра асобаў, якія не падпарадкоўваліся рэжыму. Да анэкдотаў часам даходзіла. Пытаецца той, хто толькі прыйшоў: «Хто апошні?» Абражаны «апошні» пярэчыць: «Я не апошні, я – крайні!» Хоць вядома, што «крайні» – той, хто з краю.

Чарга была на ўсё: на кватэру, на стол, на тэлевізар, асабліва – на дэфіцыт. А дэфіцытам рабілася ўсё. Чаргу выручаў – «блат». Узгадваецца, як у менскім ЦУМе хлопчык румзаў: «Тата, купі!.. Тата, купі!..» Тата: «Не магу, няма». А малы ў вадказ: «Тады купі «па блату»!»

І не займалі толькі чаргу пленумы партыі, яны дзяліліся на «чарговыя» і «пазачарговыя». Людзям заставалася адно ўсьміхацца. «Чарга – як качарга, вырабі ўсё, што «нельга» і «льга».

Савецкая чарга, як і тыя ідэі, стаіць на чарзе ў Беларусі. Чарга па яйкі, па масла, па малако. Жыве прымаўка: «Масла – пагасла, а малако паехала далёка». Чарга – за чарговым дэфіцытам.

Рыгор БАРАДУЛІН

Блат

Слова блат у слоўніках пачатку стагодзьдзя няма. Гэта зусім не азначае, што зьявы адсутнічала. Яна была, але тычылася іншых, ніж цяпер, сфэраў жыцьця і абазначалася іншым словам: пратэкцыя.

Побач з пратэкцыяй існаваў і блат, але тычыўся ён справаў цёмных, злодзейскіх і рабункoвых, а таму існаваў толькі ў крымінальным жаргоне.

Мова заўсёды чуйна рэагуе на ўзровень жыцьця і культуры. Атрымаць начальніцкую пасаду ў савецкі час, скажам, на прадуктовай базе можна было толькі паводле пратэкцыі, іншую працу на той самай базе – па знаёмству, а вось дастаць дэфіцытны тавар з базы – вылучна па блату.

Блат ва ўмовах адміністрацыйнай сыстэмы быў, так бы мовіць, змазкай сацыяльных механізмаў. Не начальнікі, не партыйныя босы, а нефармальныя сувязі палягалі ў падмурках гэтай зьявы.

Блат непарыўна зьвязаны са словамі дастаць і дыфіцыт. Менавіта па блату даставаліся лепшыя прадукты, лекі, мэбля, часам кватэры й машыны, а таксама пуцёўкі, модная вопратка і нават кніжкі.

Паводле этымолагаў, першакрыніцай слова блат маглі быць некалькі моваў. Польскае блат абазначае чалавека, які нешта хавае, і польскае-ж блат у крымінальным жаргоне мае значэньне «хабар». У габрэйска-нямецкай блат – згодны, альбо ўведзены ў таямніцу. Нямецкае блат – папяровыя грошы.

Ад слова блат паходзіць і выраз блатная музыка – мова крымінальнага асяродзьдзя, а таксама блатныя песьні – песьні крымінальнікаў ці блатных. У сваю чаргу самі блатныя – элемэнт сацыяльна блізкі савецкай люмпэнскай упадзе, якая паводле сваёй сутнасьці была злодзейскай.

Яшчэ адно значэньне выразу «блатныя песьні» – нецэнзурныя песьні вуліцы, якія дзеці сьпяваюць патаемна ад бацькоў. У адной зь іх ваяка выпраўляецца на вайну і бярэ з сабой торбу сала, якая і робіцца ягоным асноўным клопатам. Вынік гэтага ваярства досыць сумны:

А затым я ў шпіталь папаў,
На спружыньным я ложку пяжаў,
Там зь мяне абутак зьнялі,
Торбу з салам адабралі,
Ой, браткі, нашто-ж я яе браў!

Сяржук СОКАЛАЎ-ВОЮШ

Хлеб

«Хлеб наш надзённы дай нам сягодня!» – моліць людства Ўсявышняга ўжо якое тысячагодзьдзе.

Хлеб – аснова жыцьця. Хлеб надзённы і хлеб духоўны. На ім трываецца людства. Хлеб зь зерня – кроплі Вечнасьці, а зерне сьведчыць пра неўміручасьць жыцьця.

Падавы хлеб, каравай вясельны – паўтараюць аблічча сонца. «У поце аблічча свайго» сказаў Гоcпад чалавеку зарабляць хлеб.

Хлебам вымяраецца праца, хлебам вымяраецца багацьце, хлебам вымяраецца вартасьць хлебароба.

На дзяжу садзяць маладую, каб лоднаю была. Праз кажух вітаюць гасьця, каб быў багатым і касматым, як густая рунь. Не пералічыць усіх ідыёмаў, выразаў у мове, зьвязаных з хлебам.

«Зарабіць на хлеб», «Мець на хлеб», «Жыць на ласкавым хлебе»... Падхлебіцца – значыць, падлашчыцца. Падхлебнік – па-сучаснаму – падхалім. Хлебнік – карміцель.

Перш чым адкроіць лусту, бохан цалуюць і кьцяць нажом. «Хлеб-соль» – жадаюць, заходзячы ў хату. «Хлеб на зямлі гаспадар, а людзі – соль зямлі», – сказана ў Сьвятым Пісьме.

Рыгор БАРАДУЛІН

Эўрарамонт

Пра эўрапейскі памер, эўрапейскі стандарт, эўрапейскую якасьць мы сёньня чуем штодня. Ніхто ня скажа пра азіяцкі стандарт, нават калі гутарка ідзе пра японскія машыны або кітайскія тэрмасы. Паказчыкам найвышэйшага дастатку стаў эўрарамонт.

Проста рамонт паходзіць з францускае мовы. Гэтае слова прыйшло да нас у 18 стагодзьдзі разам з францускімі, флямандзкімі ды саксонскімі дойлідамі і замяніла сабою ранейшыя: пераробку, аднаўленьне, направу.

Эўрарамонт – зусім сьвежы нэалягізм. Ён зьявіўся ў 90-я гады з расейскае рэклямы, у якой мае пыхлівае адценьне: маўляў, эўрарамонт – гэта не як ТУТ, а як ТАМ.

У беларускім разуменьні гэтага слова пыхлівасьці няма. Эўрарамонт у Беларусі – гэта толькі якасна й хутка выканая рапарацыя пры дапамозе найноўшых заходніх матэрыялаў і тэхналёгіяў. Эўрарамонт – гэта новыя вокны й дзьверы, столі й падлогі, бясконцы выбар фарбаў і прыладаў. А яшчэ – перапляніроўка, калі ў стандартнай савецкай кватэры цесную кухню злучаюць з суседнім пакоем.

Калі багатыя беларусы сёньня робяць эўрарамонты, усталяўваюць эўравокны і эўрадзьверы, дык паспалітым тое не па кішэні, але й яны шалююць свае буданы на шасьці сотках непераўзыдзенай эўравагонкай. Само памкненьне быць эўрапейцамі ня сьведчыць пра НЕэўрапейскасьць, а наадварот, – пра невынішчальнае жаданьне «людзьмі звацца». Калі гэта адбудзецца, слова эўрарамонт выйдзе з ужытку. І якасны рамонт будзе звацца проста добрым рамонтам або беларускім рамонтам.

Сяргей ХАРЭЎСКІ

Кнігарня «Эўропа» прадстаўляе рэйтынг дзесяці найбольш папулярных кнігаў і касэтаў на беларускай мове, якія былі набытыя у ёй за першую палову 1999 году.

Кнігі

1. Часопіс «ARCHE»
2. Ларыса Геніюш. Выбранныя вершы
3. А. Лукашук. «За кіпучай чэкісцкай работай»
4. І. Марзалюк «Магілеў у XII-XVII стагодздзях»
5. А. Лукашук «Канвэер сьмерці»
6. В. Быкаў «Сьцяна»
7. А. Глёбус «Толькі не гавары маёй маме»
8. А. Глёбус «Койданава»
9. Я. Станкевіч «Маленькі маскоўска- беларускі (крывіцкі) слоўнічак»
10. Э. Сміт «Нацыяналізм у 20 стагодзьдзі»

Касэты

1. Народны альбом
2. Пашпарт грамадзяніна N.R.M. (гурт «N.R.M.»)
3. Белы сон
4. CD «Вольныя танцы: слухай сваё»
5. У Краіне Талераў (гурт «Камэлот»)
6. Небясьпечная зона
7. Язычнік Я... (гурт «Зьніч»)
8. Дух Зямлі (гурт «Зьніч»)
9. Troitsa (гурт «Троіца»)
10. Галуб на чарэшні (гурт «Ліцьвіны»)

Кнігарня «Эўропа» прапануе вялікі выбар кніг, касэтаў. Мы чакаем вашых тэлефанаваньняў: 25-57-85, 22-34-90. Прымаюцца замовы.

Ахутала павуціньне і наш абласны цэнтар

Прыхільнікі пашырэньня ідэй «сусьветнага павуціньня» ў Магілёве аб'ядналіся ў клюб. Заснавальнікі новае грамадзкае арганізацыі далі ёй назоў «Інтэрнэт-Магілёў». Пасада кіраўніка будзе называцца проста – прэзыдэнт. Ім абраны Сяргей Холад. Як і належыць прыстойнай форме, у ёй маецца і віцэ-прэзыдэнт. Гэтую адказную пасаду атрымаў Сымону Глазштэйну (дарэчы, нашаму карэспандэнту), які даўно мае з інтэрнэтам найпрасцейшыя сувязі).

Сябры клюба зьбіраюцца прапагандаваць ідэі сучаснага сродку камунікацыі, а таксама наладзіць навучаньне магілёўцаў навыкам працы ў ім.

Валадар ЦУРПАНАЎ

Забаронны сьверб становіцца звычкай

У мінулую нядзелю бабруйская філія Грамадзянскага Форуму наладзіла пікет супраць AIDS. Магілёўскі моладзевы цэнтар РАТУША дапамог сябрам з падрыхтоўкай інфармацыйных матэрыялаў, прысьвечаных гэтай важкай праблеме, што мае глябальны маштаб. Невялікага памеру буклеты разам з «адпаведнымі прыстасаваньнямі» маладыя хлопцы й дзяўчаты раздавалі гараджанам.

Трэба адзначыць, што пікет ня быў дазволены. Ягоныя арганізатары зьвярталіся па дазвол у гарвыканкам, але-ж адказ атрымалі з адміністрацыі Ленінскага раёна. У дакумэньце, што падпісаў галава адміністрацыі С. Барадаўка, было пазначана: «...**администрация... считает необходимым отказать Вам в разрешении на проведение 6 июня 1999 г. с 11.00 до 13.00 пикета на пл. Победы...**» Далей ідзе напамін пра тое, што гарадзкімі ўладамі вызначана месца для правядзеньня масавых мерапрыемстваў – стадыён «Фандок» (які, як вы здагадаліся, месьціцца на ўскраіне горада і дзе людзі бываюць толькі падчас спартовых мерапрыемстваў).

Аднак адмова ў пікеце (па чыноўнай інэрцыі) падалася недарэчнай нават міліцыянтам, бо яны даволі спакойна назіралі за дзеяньнямі пікетоўшчыкаў і не імкнуліся іх разагнаць. (Пэўна, чытачы зразумелі, што моладзь «не вняла» перасьцярозе адміністрацыі і прыйшла для правядзеньня акцыі, як і плянавалася, у цэнтар горада).

Гараджане, якія даведваліся аб тым, што гэта за імпрэза і зь якой мэты, – выказвалі маладым пікетоўшчыкам падзяку й падтрымку.

Тацяна КОПЕЦ

...І дзе ён, той прасьвет у канцы тунэля? Труба, а не жыцьцё. Усё ў яе вылятае — і думкі, і пачуцьці, і сродкі. Ніякія аркестры ня здольныя гэтага заглушыць. (IREX)

Праграма тэлебачаньня з 14 чэрвеня па 20 чэрвеня

•• Понедельник, 14 июня ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00,15.00, 17.00, 19.00, 0.10 Новости.
8.05 Резонанс.
8.53 Выпускной экзамен по математике за курс базовой школы.
9.15 Потребительская корзина.
9.30 Телебарометр.
9.45 "Сегодня с вами..."
10.10 Здоровье.
10.35 Мультиклуб.
11.10 Новые имена.
11.20 "Верность любви".
12.05 Теленавигатор.
12.25 Музыкальный салон.
15.15 "Боишься ли ты темноты?".
15.40 Мультфильмы.
16.15 "Заговоры бабы Саши".Видеофильм.
16.35 Авто-парк.
16.45 Премьера песни.
17.15 "А музыка звучит..."
17.45 "Время и люди". Телеочерк.
18.05 "Верность любви".
18.50 Новые имена.
19.15 Политические диалоги.
19.40 Спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Возьму твою боль". Х/ф.
23.30 Криминальная хроника.
23.35 Белорусский хит-парад.
23.40 Третий тайм.
0.20 КВН. Чемпионат Беларуси. 1/4 финала.

ОРТ

7.00 "Садко—богатый гость". Мультфильм.
7.20 Музыкальная комедия "Ах, водевиль, водевиль..."
8.30 "Дисней-клуб": "Русалочка".
9.00, 14.00 Новости.
9.15 Пока все дома.
9.50 Мультсеанс. "Стойкий оловянный солдатик".
10.10 Звездный час.
10.45 "Все путешествия команды Кусто".
11.40 Приключенческий фильм "Гардемарины - III".
13.25 Футбольное обозрение.
14.15 Премьера сериала "Мама, это я". 2-я серия.
14.45 Клуб путешественников.
15.35 "Дисней-клуб": "Тимон и Пумба".
16.00 "Дисней-клуб": "Аладдин".
16.30 "Помню...Люблю..."
17.00 "Колесо истории".
17.45 Майкл Дуглас в боевике "Черный дождь".
20.00 Время.
20.35 Комедия "Перекресток".
22.30 Михаил Пуговкин в программе "Абажур".
23.00 Премьера сериала "Золотые годы Стивена Кинга".

"РОССИЯ"

7.00 Мультфильм.
7.10 "В пустыне и джунглях". Фильм для детей (Польша). 2-я серия.
8.30 "Великое закрытие", "Обезьяна с острова Саругасима". Мультфильмы.
8.50 Праздничное шоу Валентина Юдашкина.
11.55 "Три богатыря". Международный турнир по тяжелой атлетике.
13.00, 19.00 Вести.
13.30 "Щелкунчик". Мультфильм.
14.00 "На здоровье!" Ток-шоу.
15.00 Фестиваль боевых искусств.
16.00 Совершенно секретно.
17.00 Моя семья.
18.00 Старая квартира. Год 1987-й.
19.30 Дневник "Кадр "Кинотавра".
19.50 Армин Мюллер-Шталь в ретродраме "Помощник" (США).
21.50 Торжественная церемония закрытия кинофестиваля "Кинотавр".
23.35 Автомотоспорт: летнее кольцо.

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Золушка". Худ. фильм.
10.30 Документальные фильмы.
11.30 Новости культуры.
11.35 В.Киршон. "Чудесный сплав". Телеспектакль.
12.55 ...Запутанный сюжет.
13.00 "Вижу цель!"
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.50 Отрывки из произведений А.С.Пушкина.
14.20 Играет В.Спиваков.
14.35 "Аляска-кид". Телесериал. 1-я серия.
15.25 "Цитаты из жизни". Академик В.Янин.
16.05 "Мачеха Саманишвили". Худ. фильм.
17.30 Новости.
17.35 "С.Альтов". Сатирический мини-сборник.
18.05 Счастливое искусство Анастасии Волочковой.
18.45 "Ланч длиной в десять лет". Док. фильм.
19.40 Чудо-сказка.
19.55 Л.Казарновская и Ф.Бонисолли в фильме "Портрет Манон".
21.20 "Pro memoria".
21.35 "Перемена участи". Х/ф.

НТВ

7.00 Сегодня утром.
7.15 Худ. фильм "Гонщики".
8.40 "Фитиль".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Вчера в "Итогах".
10.15 Куклы.
10.30 "Чистосердечное признание".
11.20 Впрок.
11.40 Своя игра.
12.10 Худ. фильм "Остров погибших кораблей". 1-я и 2-я серии.
14.30 "Русские горки".
15.30 "Она написала убийство".
16.30 Суд идет.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

13.10 Пунктир.
13.40 Телелоцман.
14.00 Ток-шоу "Лестница".
14.40 ДАО.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Школьный учитель".Телесериал.
18.20 Мультфильмы.
18.40 Бобруйский вариант.
19.00 Тяжелый день.
19.30, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Еще раз про любовь". Худ. фильм.
23.10 День области.
23.20 "Вызов".Крим.драма.

2 КАНАЛ

18.00 "Реми". Мультсериал.
18.30, 21.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.45 Прогноз погоды.
19.00 "Белый попугай".
19.25 "Поздравления".
20.30 "В гостях у бабки Агапки".
20.47 "SOS дикой природы".
21.15 Высокая мода.
21.40 Триллер "Дом-4".
23.10 Спортивная программа.

•• Вторник, 15 июня ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00,15.00, 17.00, 19.00, 0.20 Новости.
8.10 Политические диалоги.
8.35 Потребительская корзина.
8.53 Выпускной экзамен по белорусскому и русскому языкам за курс средней школы.
9.15 "На волне взаимопонимания".
10.05 Мультфильмы.
10.30 "Сегодня с вами..."
11.10 Новые имена.
11.20 "Верность любви".
12.00 Третий тайм.
12.30 "Незнакомая песня". Короткометражный худ.фильм БТ.
14.15 Бездельник.
14.45 "Белорусский свадебный каравай". Док.фильм.
15.15 "Боишься ли ты темноты?"
15.40 Мультфильмы.
16.35 Телеочерк.
17.15 Уроки Н.Новожиловой.
17.40 Гости в дом.
18.10 "Верность любви".
18.50 Новые имена.
19.15 "Алло, "Событие".
19.55 Спортивные новости.
20.15 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Часы остановились в полночь". Худ.фильм.
23.40 Криминальная хроника.
23.45 Белорусский хит-парад.
23.50 Музыка без границ.
0.30 Бокс. Международный турнир памяти Героя Советского Союза Виктора Усова.

ОРТ

16.00 "Во имя любви".
17.00 Новости.
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Тема.
18.45 Фильм "Титаник". Часть 1-я.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Однако.
20.50 Приключенческий фильм "Их знали только в лицо".
22.30 Н.Сличенко, И.Понаровская, В.Пресняков и другие в программе "Без тебя, Шандор".
23.15 Новости.

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
9.00 Психолог. драма "Водоворот".
10.00, 16.00, 19.00, 23.50 Вести.
10.35 "Уловка-22".
11.30 Моя семья.
12.25 Мультфильм.
13.00 Вести.
13.30 Драма "Ой вы, гуси..."
15.00 Мультфильм.
15.15 Музыка, музыка...
15.25 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 "Второе я". Мультфильм.
17.10 Гомеопатия и здоровье.
17.15 "Крах инженера Гарина". Худ. фильм. 1-я серия.
18.35 У войны не женское лицо. Док. фильм "Это была не я".
19.40 Подробности.
19.50 "Аншлаг" представляет.
20.25 Сильвана Мангано в трагикомедии "Игра в карты по-научному".
22.30 Урмас Отт с Яковом Маршаком.
23.35 Дежурная часть.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Док. фильм.
8.20 Книжный кладезь.
8.35 "Версия 1999. Потомству верное преданье..." VI Театральный пушкинский фестиваль, г. Псков.
9.00 "Под знаком Скорпиона". Многосерийный телевизионный фильм. 1 с.
10.05 "Вижу цель!"
10.30 "Я всегда пою с удовольствием..." В.Маторин.
10.55 Отрывки из произведений А.С.Пушкина.
11.40 После новостей...
12.00 А.С.Пушкин. Подмосковные зарисовки.
12.10 К 175-летию Малого театра.
13.10 Э.Григ. "Норвежские танцы".
13.45 "Российский курьер".
14.24 Паноптикум.
14.30 Боярский двор.
15.00, 17.30 Новости.
15.10 "Лукоморье".
15.30 "Аляска-кид". 2-я серия.
16.20 Народные умельцы.
16.35 "Царская ложа". В.Чернушенко.
17.15 Ортодокс.
17.40 "Ноу-хау".
17.55 Клод Дебюсси. "Три ноктюрна".
18.20 Имант Зиедонис. "Эпифании". Спектакль БТ.
18.40 "Сладкая греза". Док. фильм. 1 с.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 "Богема". А.Жирардо.
20.30 Симфонические миниатюры русских композиторов.
20.45 После новостей...
21.05 "Под знаком Скорпиона". Многосерийный телевизионный фильм. 1с.
22.10 "Цветная эмаль". Художница В.Волкова.
22.25 "В.Третьяков. Посвящается учителю..."

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Чистосердечное признание".
8.40 Мультфильм.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Герой дня без галстука.
10.05 Своя игра.
10.30 Дог-шоу. Я и моя собака.
11.30 "Тени исчезают в полдень".
13.30 "Она написала убийство".
14.20 Сегоднячко.
15.30 "Возвращение в Брайдсхед".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

13.15 Тяжелый день.
13.40 Бобруйский вариант.
14.00 Мультфильм.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Школьный учитель".Сериал.
18.20 Катастрофы.
18.45 Мультфильмы.
19.00 Служба ваших забот.В студии Григорий Хоменко.
19.40, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Кто я?".Комедия.
23.25 День области.
23.35 "В то самое время".Драма.

2 КАНАЛ

18.00 "Реми". Мультсериал.
18.30 Муз. антракт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Удивительные истории".
19.25 "Поздравления".
20.30 Мультфильм.
20.43 "Цунами".
21.35 Высокая мода.
21.40 "Без свидетелей". Худ. фильм.
23.05 Спортивная программа.

•• Среда, 16 июня ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00,15.00, 17.00, 19.00, 0.10 Новости.
8.00 "Алло, "Событие".
8.40 Потребительская корзина.
9.15 Короткометражные худ. фильмы для детей.
10.05 "Земляки".
11.10 Новые имена.
11.20 "Верность любви".
12.05 Око.
12.25 Зорная ростань.
13.15 Видимо-невидимо.
14.25 Ток-шоу "Карамболь".
15.10 "Боишься ли ты темноты?"
15.35 "Пушкин. Линия судьбы". Телеочерк.
16.00 "5х5".
16.30 "Куда пойти учиться?"
17.10 "Природа сфинкс — и тем она верней". Док.фильм.
17.35 "Судьба моя и надежда".
18.05 "Верность любви".
18.45 "Неманская радуга".Видеофильм.
18.50 Новые имена.
19.15 "Сегодня с вами..."
19.45 Спортивные новости.
20.05 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Худ.фильм "Барнум"(США).
23.30 Криминальная хроника.
23.35 Белорусский хит-парад.
23.40 Королевская охота.
0.20 Темная комната. Дайджест.
0.45 Мотоспорт. Супербайк-99.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Во имя любви".
9.15 Тема.
9.55 Мультсеанс. "Как лечить удава?"
10.10 В мире животных.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Гарри — снежный человек".
14.45 Классная компания.
15.00 Зов джунглей.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Во имя любви".
17.15 Маски-шоу.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 Человек и закон.
18.45 Фильм "Титаник". Часть 2-я.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Однако.
20.50 Боевик "Семья полицейских".
22.30 К 70-летию чемпиона мира по шахматам Т.В.Петросяна.
23.00 Новости.

"РОССИЯ"

16.00, 19.00, 23.35 Вести.
16.30 "Башня".
16.55 "Нивея": секреты красоты.
17.05 Мультфильм.
17.15 Гомеопатия и здоровье.
17.20 "Крах инженера Гарина". 2-я серия.
18.35 У войны не женское лицо. Док. фильм. "Стрелять хотела..."
19.40 Подробности.
19.50 Сам себе режиссер.
20.25 Комедия Клода Зиди "Глуп, но дисциплинирован" (Франция).
22.15 Сиреневый туман.
23.20 Дежурная часть.
0.05 Автошоу.
0.35 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Под знаком Скорпиона". 2-я серия.
10.05 Дайте, дайте мне Раневскую!
10.55 "Сладкая греза". Док. фильм. 1-я серия.
11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
11.40 После новостей...
12.00 А.С.Пушкин. "Пиковая дама". Часть 1-я.
12.30 Играет Максим Федотов.
12.50 "Возраст души". Художник Май Митурич.
13.45 Страна Фестивалия.
14.10 Шедевры мирового музыкального театра.
15.00, 17.30 Новости.
15.10 "Лукоморье".
15.30 "Аляска-кид". 3-я серия.
16.20 "С потолка".
16.45 Романсы П.И.Чайковского и Н.А.Римского-Корсакова.
17.00 Экспедиция "Чиж".
17.40 "Кто мы?"
18.20 Живое дерево ремесел.
18.30 "Сладкая греза". Док. фильм. 2-я серия.
19.15 Чудо-сказка.
19.50 Жизнь и судьба И.Моисеева.
20.50 После новостей...
21.10 "Под знаком Скорпиона". 2-я серия.
22.10 Вспоминая конкурс им. П.И. Чайковского.
22.30 "Театр моей памяти".

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.20 Музыкальный фильм "Колыбельная".
10.40 "Среда".
11.30 А.Калягин и Ю.Яковлев в фильме "Дети чугунных богов".
12.45 Мультфильм.
13.30 "Детектив Нэш Бриджес".
14.20 Телеигра "Пойми меня".
14.45 Мультфильм.
15.30 "Возвращение в Брайдсхед".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

14.25 Служба ваших забот. В студии Григорий Хоменко.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Мужской клуб."Любовь и ненависть".
18.20 ДАО.
18.40 Ток-шоу "Лестница".
19.15, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
21.50 Астро-дайджест.
21.35 "В тылу врага".Боевик.
23.00 День области.
23.10 Спорт планеты.

2 КАНАЛ

18.00 "Реми". Мультсериал.
18.30, 21.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.45 Прогноз погоды.
19.00 "Случайный свидетель".
19.25 "Поздравления".
20.30 "В гостях у бабки Агапки".
20.47 "Пляж".
21.40 Триллер "Патриоты".
23.05 Спортивная программа.

•• Четверг, 17 июня ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00,15.00, 17.00, 19.00, 23.55 Новости.
8.10 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Королевская охота.
9.40 Телевизионный Дом кино.
10.05 Мультфильмы.
11.10 Новые имена.
11.20 "Верность любви".
12.05 Наш край.
12.25 "А музыка звучит..."
13.10 "Его батальон". Худ.фильм. 1-я с.
14.15 "А где мне взять такую песню..."
14.35 Телеочерк.
15.15 "Боишься ли ты темноты?"
15.40 Мультфильмы.
16.10 "Вот здесь я живу". Телеочерк.
16.30 Гости в дом.
17.10 "Трактору "Беларусь" — 50 лет".
17.40 Усадьба.
18.10 "Верность любви".
18.50 Новые имена.
19.15 Политические диалоги.
19.40 Спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Худ.фильм "Клетка для обезьяны".
23.15 Криминальная хроника.
23.20 Белорусский хит-парад.
23.25 Крок.
0.05 Футбол. Чемпионат Республики Беларусь. "Белшина" (Бобруйск) — "Днепр-Трансмаш" (Могилев). 2-й тайм.
1.00 Акколада.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Во имя любви".
9.15 Человек и закон.
10.00 Клуб путешественников.
10.45 Домашняя библиотека.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 "Гарри — снежный человек".
14.45 Волшебный мир, или Синема.
15.00 Улица Сезам.
15.30 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Во имя любви".
17.15 Угадай мелодию.
17.45 Здесь и сейчас.
18.05 "В поисках утраченного". С.Лемешев.
18.45 Фильм "Титаник". Часть 3-я.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.40 Однако.
20.50 Мелодрама "Ребро Адама".
22.20 "Собрание заблуждений".
22.50 Новости.

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
9.10 "Миледи".
10.00, 16.00, 19.00, 23.35 Вести.
15.30 "Первые поцелуи".
16.30 "Башня".
17.00 Мультфильм.
17.15 Гомеопатия и здоровье.
17.20 "Крах инженера Гарина". 3 с.
18.30 У войны не женское лицо. Документальные фильмы.
19.40 Подробности.
19.50 "Два рояля".
20.35 Худ. фильм "Тьма над Таллином".
22.35 "Слушается дело".
23.20 Дежурная часть.
0.05 Диалоги о рыбалке.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.20, 23.00 Новости культуры.
7.25 "Ноу-хау".
7.40 Жизнь и книги А.Грина.
8.30 Музыка на века.
9.00 "Под знаком Скорпиона". 3 с.
9.55 Поклонникам Терпсихоры.
10.15 "Театр моей памяти".
10.45 "Сладкая греза". Док. фильм. 2 с.
11.40 После новостей...
12.00 А.С.Пушкин. "Пиковая дама". Часть 2-я.
12.30 "Русская исполнительская школа — XXI веку". Передача 1-я.
13.10 Художник В.Конопкин.
13.45 Широкий формат.
14.10 Ш.Гуно. "Вальпургиева ночь".
14.30 "Океаны времени любви".
15.00, 17.30 Новости.
15.10 "Лукоморье".
15.30 "Аляска-кид". 4-я серия.
16.20 "Рассказы старого сплетника".
16.50 "Российский курьер".
17.40 Док. фильм.
18.00, 19.40 Юбилейный вечер Елены Образцовой в Большом театре.
19.10 Чудо-сказка.
20.55 После новостей...
21.15 "Под знаком Скорпиона". 3 с.
22.10 А.Битов в программе "Человек в пейзаже, или Открытый космос В.Федорова".
22.35 Джазофрения.

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.20 Комедия "Сумасшедшие на стадионе" (Франция).
10.50 Мультфильм.
11.30 "Тени исчезают в полдень".
13.30 "Детектив Нэш Бриджес".
14.20 Сегоднячко.
15.30 "Возвращение в Брайдсхед".
16.30 Впрок.
16.55 "Любовь и тайны Сансет Бич".

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

13.10 "Рандеву со звездой.Валерий Леонтьев".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 Ток-шоу "Я сама".
18.20 Из жизни женщин.
18.45 Мультфильм.
19.00, 21.00 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 День области.
20.50 Астро-дайджест.
21.35 "Кубанские казаки".Комедия.
23.20 День области.
23.30 "Идеальный мир".Драма.

2 КАНАЛ

18.00 "Реми". Мультсериал.
18.30 Муз. антракт.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.40 Прогноз погоды.
19.00 "Арест и воля".
19.25 "Поздравления".
20.30 Мультфильмы.
20.43 "Пляж".
21.30 Высокая мода.
21.40 Триллер "Барокко".
23.00 Спортивная программа.

•• Пятница, 18 июня ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00,15.00, 17.00, 19.00, 23.45 Новости.
8.10 Политические диалоги.
8.35 Потребительская корзина.
8.53 Выпускной экзамен по математике за курс средней школы.
9.10 "Бенефис". Заслуженный артист Беларуси Владимир Роговцов.
10.05 Уроки Н.Новожиловой.
10.30 Усадьба.
11.10 Новые имена.
11.20 "Верность любви".
12.00 Сделано в Беларуси.
12.15 "В зеркале Несвижа". Видеофильм.
12.30 "След в след". Телеочерк.
13.15 "Его батальон". Худ.фильм. 2-я серия.
14.25 "Звезды" Каннского фестиваля в программе "Новая коллекция".
15.10 "Боишься ли ты темноты?"
15.35 "Судьба моя и надежда".
16.00 Регион.
16.25 "Риск-версия".
17.15 "Им не было и шестнадцати". Док.фильм БТ.
17.35 "МТЗ: взгляд в будущее". Телеочерк.
18.10 "Верность любви".
18.50 Новые имена.
19.15 "Сегодня с вами..."
19.40 Спортивные новости.
20.00 Добрый вечер, Беларусь!
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 К.Маклахлен в приключенческом боевике "Пока не грянул гром".
23.35 Криминальная хроника.
23.40 Белорусский хит-парад.
23.55 Худ.фильм "Луна в сточной канаве".

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00 Новости.
8.15 "Во имя любви".
9.15 "Человек в маске".
10.00 "В поисках утраченного".
10.40 Смак.
11.15 Программа "Вместе".
14.15 Фильм-сказка "Повелитель зверей".
16.00 "Во имя любви".
17.15 Джентльмен-шоу.
17.45 Документальный детектив "Укус скорпиона". Дело 1989 года.
18.15 Здоровье.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Лейтенант Коломбо в детективе "Из любви к искусству".
22.30 Тема недели.
22.50 А.Абдулов, И.Смоктуновский и Ф.Неро в приключенческом фильме "Золото".

"РОССИЯ"

6.00 Доброе утро, Россия.
9.10 "Миледи".
10.00, 16.00, 19.00, 23.25 Вести.
15.30 "Позвоните Кузе!"
16.30 "Башня".
17.00 "По лунной дороге", "О любви". Мультфильмы.
17.15 Гомеопатия и здоровье.
17.20 "Крах инженера Гарина". 4-я серия.
18.35 У войны не женское лицо. Док. фильм "Если родится девочка..."
19.40 Подробности.
19.50 "Аншлаг" и К°.
20.55 Музыкальный ринг.
22.35 Подиум д'арт.
23.10 Дежурная часть.
23.55 Горячая десятка.
0.50 Магазин на диване.

"КУЛЬТУРА"

7.05, 11.30, 13.30, 19.30, 23.00 Новости культуры.
7.25 Жизнь и судьба И.Моисеева.
8.25 Консилиум.
8.50 Играют "Венецианские интерпретаторы".
9.00 "Под знаком Скорпиона". 4-я серия.
10.00 В.Моцарт. Симфония № 40.
10.50 "Российский курьер".
11.40 После новостей...
12.00 А.С.Пушкин. "Пиковая дама". Часть 3-я.
12.25 "Русская исполнительская школа — XXI веку". Передача 2-я.
13.05 "Все мы тоже птицы". Хроника М.Юрской.
13.45 "Моей души коснулась ты..." Романсы на стихи А.К.Толстого.
14.05 Ж.-Б.Мольер. "Мещанин во дворянстве".
15.00, 17.30 Новости.
15.10 "Лукоморье".
15.30 "Аляска-кид". 5-я серия.
16.25 "Кто там..."
16.50 "Легенды театра". И.Москвин.
17.00 Страна Фестивалия.
17.40 Очевидное — невероятное.
18.05 "В интерпретации Валерия Гергиева". И.Стравинский. "Весна священная".
18.45 "Осенние портреты".
19.15 Чудо-сказка.
19.50 Медный Пушкин. Семь юбилеев, или Страстная седмица.
20.40 После новостей...
21.00 "Под знаком Скорпиона". 4-я серия.
22.00 Волейбол. Мировая лига. Сборная России — сборная Италии. Трансляция из Дворца спорта "Динамо".

НТВ

6.00, 6.30, 7.00, 7.30, 8.00 "Сегодня утром".
8.10 "Любовь и тайны Сансет Бич".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00 Сегодня.
9.20 Худ. фильм "Человек-амфибия".
11.30 "Тени исчезают в полдень".
13.30 "Детектив Нэш Бриджес".
14.20 Сегоднячко.
15.30 "Возвращение в Брайдсхед".
16.30 Впрок.
16.55 Третий тайм.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

13.10 "Рандеву со звездой. Вячеслав Зайцев".
14.05 ДАО.

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Очевидец".Док.сериал.
18.05 "Другая сторона рая".Телесериал.
19.00 В мире эллипсов.
19.35, 21.10 Праздник в вашем доме.
20.20 Телемагазин.
20.30 Пунктир.
21.00 Астро-дайджест.
21.45 "Хищник".Фантастика.
23.35 День области.
23.45 "По законам улиц".Боевик.

2 КАНАЛ

18.00 "Реми". Мультсериал.
18.30, 21.30 Городские новости.
18.40 "Союзмультфильму — 60".
18.57, 20.45 Прогноз погоды.
19.00 "Альфред Хичкок представляет".
19.25 "Поздравления".
20.30 "В гостях у бабки Агапки".
20.47 "Загадки луны".
21.15 Высокая мода.
21.40 Мелодрама "Только раз в жизни".
23.10 Музыкальная коллекция.

•• Суббота, 19 июня ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Континент.
8.15 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 Окружающая среда.
9.40 Родное слово.
10.10 "Сегодня с вами..."
10.35 Здоровье.
11.00 Вершина мира.
11.25 Компьютерный полигон.
11.50 "Все нормально, мама!"
12.25 Спортивные новости.
12.45 Усадьба.
13.10 Новые имена.
13.15 "Династия-2. Семья Колби".
14.00 Сущность.
14.25 Олимп.
15.10 Познай себя. Дайджест.
15.30 "Все мы родом из детства".
16.20 Бон тон.
16.50 Парламентский вестник.
17.20 Ток-шоу "Это моя работа".
17.50 Новые имена.
17.55 Футбол. Кубок Интертото. "Локомотив-96"(Витебск) — "Вартекс" (Хорватия). В перерыве (18.45) — Из достоверных источников.
19.50 Земляки.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Прикл. боевик "Поймать короля".
23.20 Бездельник.
23.50 Белорусский хит-парад. Итоги недели.
0.05 Видимо-невидимо.

ОРТ

6.55 Худ. фильм "По волчьему следу".
8.25 Слово пастыря.
8.45 Домашняя библиотека.
9.00, 14.00, 16.50 Новости.
9.15 Программа "100%".
9.45 "Утренняя почта".
10.20 "Каламбур".
10.50 Смак.
11.10 Возвращение Третьяковки.
11.40 КВН-ассорти.
12.10 Александр Збруев в фильме "Автопортрет неизвестного".
13.25 "Цивилизация".
14.15 В мире животных.
15.00 Как это было. Покорение Эвереста. 1982 год.
15.40 Новости спорта.
16.00 Футбол. Чемпионат России. "Торпедо"—"Ротор". Прямой эфир.
18.10 Малкольм Макдауэлл в триллере "Переход".
20.00 Время.
20.50 "Секретные материалы".
22.30 "Лучшие песни года в гала-концерте "Стопудовый хит".
0.35 Мистический боевик "Электрошок".

"РОССИЯ"

7.00 Киносказка для детей "Русалочка".
8.30 Мультфильмы.
9.00 Доброе утро, страна.
9.35 Сам себе режиссер.
10.00 "Сто к одному". Телеигра.
10.45 Любовь с первого взгляда.
11.15 Золотой ключ.
11.30 Хорошие новости.
11.45 Мультфильмы.
12.00 "Тарзан. История приключений".
13.00, 19.00 Вести.
13.30 "Случай в детском саду", "Не любо — не слушай", "Архангельские новеллы". Мультфильмы.
14.00 "Гадкий утенок". Док. фильм.
14.10 "На здоровье!" Ток-шоу.
15.10 "Закон и порядок".
16.00 Совершенно секретно.
17.00 Моя семья.
18.00 Старая квартира. Год 1987-й.
19.35 "Мне всего шестьдесят". Звезда Вахтанга Кикабидзе.
21.20 Джеф Фэйхи в криминальной мелодраме "Искушение" (США).
23.05 Кубок Европы по легкой атлетике. Передача из Парижа.

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 "Мировая деревня".
9.45 "Степа-моряк". Мультфильм.
10.10 "Сатанинские растения". Док. фильм.
10.35 "Наш двор". Худ. фильм.
12.05 Удивительные машины.
13.00 "Времена не выбирают..." Владимир Грамматиков.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 Книжный кладезь.
14.00 Волейбол. Мировая лига. Сборная России — сборная Италии.
15.30 А.С. Пушкин. "Пир во время чумы". Спектакль театра "У Никитских ворот". Часть 1-я.
16.25 Музыкальный экспромт.
16.35 А.С. Пушкин. "Пир во время чумы". Часть 2-я.
17.30 Новости.
17.35 Поет Дмитрий Хворостовский.
17.55 "Заноза". Худ. фильм.
19.20 Чудо-сказка.
19.35 15-й подъезд.
20.00 "Михаил Цехановский. Драматическая графика". Док. фильм.
21.20 Дом актера.
21.50 Блеф-клуб.
22.25 Фильм Д.-У.Гриффита "Разве жизнь не прекрасна". Часть 1-я.

НТВ

7.00 Сегодня.
7.15 Худ. фильм "Летчики".
8.40 "Фитиль".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 "Чистосердечное признание".
9.40 Впрок.
9.55 "Миго—инопланетянин" (США).
10.25 Телеигра "Пойми меня".
11.15 Профессия — репортер.
11.30 Своя игра.
12.00 Эти странные музеи.
12.10 Худ. фильм "Барышня-крестьянка".
14.10 Суд идет.
15.30 "Она написала убийство".
16.30 "Антропология".

"МОГИЛЕВ-1"

17.30 "Дом собаки".Телесериал.
18.00 "Сказка о попе и работнике его Балде", "Рикки-хохолок".Мультфильмы.
18.40 С любовью.
20.25 Телемагазин.
20.35 "Контакт".Худ.фильм.
23.00 Астро-дайджест.
23.10 Телелоцман.
23.30 Диск-канал.
0.00 "Кошмар на улице Вязов-2". Худ. фильм.

2 КАНАЛ

15.00 "Дикая Америка". Фильм — детям.
16.45 Мультфильмы.
17.00 "Поздравления".
18.00 "Путешествие в дикую природу".
18.30 "Поздравления".
19.30 Индийское кино. "Отмщение".
21.50 Высокая мода.
22.00 Боевик "Огонь на поражение".
23.45 Спортивная программа.

•• Воскресенье, 20 июня ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Конный спорт. Республиканские соревнования по конкуру.
8.30 "Женский вопрос". Док.фильм.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 "Навстречу".
9.45 Мультиклуб.
10.15 Туробъектив.
10.40 "Все нормально, мама!"
11.15 "Доктор Подгайский". Док. фильм.
11.35 Арсенал.
12.00 Международные спортивные новости.
12.20 Сделано в Беларуси.
12.35 Марсово поле.
12.50 Новые имена.
13.00 "Династия-2. Семья Колби".
13.45 Сельчане.
14.10 Золотые ключи.
14.40 Станция "Академия наук".
15.10 "На волне *взаимопонимания*".
15.50 "Зорная ростань".
16.20 "Жив в памяти народной". К 100-летию с дня рождения народного артиста СССР Глеба Глебова.
17.00 Телебарометр.
17.15 Худ.фильм "Неоконченная повесть".
18.50 Новые имена.
18.55 Теленавигатор.
19.15 Стадион.
19.40 Колыбельная.
20.00 Резонанс.
20.50 Ток-шоу "Карамболь".
21.25 Психологическая драма "Прикосновение руки".
23.05 Премьера песни.
23.15 Авто-парк.
23.25 "Звезды" Каннского кинофестиваля в программе "Новая коллекция".
23.55 Бархатный сезон.

ОРТ

7.00 Мультфильм.
7.10 Худ. фильм "Девочка из города".
8.30 "Дисней-клуб": "Русалочка".
9.00, 14.00 Новости.
9.15 "Непутевые заметки".
9.30 Пока все дома.
10.10 Утренняя звезда.
10.55 Служу России!
11.30 Играй, гармонь любимая!
11.55 Крестьянские ведомости.
12.30 "Все путешествия команды Кусто".
13.25 Смехопанорама.
14.15 Клуб путешественников.
15.05 Футбольное обозрение.
15.35 "Дисней-клуб": "Тимон и Пумба".
16.00 "Дисней-клуб": "Аладдин".
16.30 "Колесо истории".
17.15 "Помню... Люблю...".
17.45 "Ералаш".
18.00 Детектив "Крестоносец".
20.00 Время.
20.35 Жан Клод Ван Дамм в фильме "В поисках приключений".
22.15 Новости культуры.
22.35 Итоги "Кинотавра" в программе Сергея Шолохова "Тихий дом".
23.05 Сериал "Золотые годы Стивена Кинга".

"РОССИЯ"

7.00 "Юбилей". Мультфильм.
7.30 Служу Отечеству!
8.00 Сельские вести.
8.30 Почта РТР.
9.00 Доброе утро, страна.
9.30 "Аншлаг" и К°.
10.25 "Устами младенца". Телеигра.
11.00 Русское лото.
11.40 Мир книг.
12.00 "Тарзан. История приключений".
13.00 Вести.
13.30 Федерация.
14.10 Парламентский час.
15.10 "Закон и порядок".
16.00 Диалоги о животных.
17.00 Мультфильм.
17.10 Худ. фильм "Стрелы Робин Гуда".
19.00 Зеркало.
19.55 К 75-летию творческой деятельности И.Моисеева. Юбилейный вечер.
21.50 Инна Чурикова в программе "Персона".
22.50 Дежурная часть.
23.15 Кубок Европы по легкой атлетике. Передача из Парижа.

"КУЛЬТУРА"

9.10 "Читая Библию".
9.20 Дж. Перголези. "Stabat mater".
9.30 "Огниво". Худ. фильм.
10.50 "Цветок зла". Док. фильм.
11.20 Консилиум.
11.45 Мы поедем на "А" и на "Б"...
12.10 Интермеццо в стиле оперетты.
12.55 "Раскаявшийся Волк" и другие народные сказки.
13.30, 21.00 Новости культуры.
13.45 "От "Онегина" к "Пиковой". Музыкально-поэтическая композиция.
14.45 Спортивные встречи.
15.10 Музыкальный антракт.
15.20 А.С. Пушкин. "Сказки". Читает Олег Борисов.
16.20 Ю.Визбор. "Я вас люблю, столица".
17.30 Новости.
17.35 "Круговорот". Худ. фильм.
19.10 Чудо-сказка.
19.25 "Кумиры". Д.Карасик.
19.55 Шедевры мирового музыкального театра. *Ф.Пуленк. "Человеческий голос". Фильм-опера производства "Эрато".*
21.20 "Театр чуждый народу". Док. фильм.
22.00 "Душой исполненный полет".
22.25 Фильм Д.-У.Гриффита "Разве жизнь не прекрасна". Часть 2-я.

НТВ

7.00 Сегодня.
7.15 Худ. фильм "Белеет парус одинокий".
8.40 "Фитиль".
9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
9.15 Худ. фильм "Молодая жена".
11.20 Большие деньги.
11.45 Кто прав?
12.15 Мультфильм.
12.30 М.Боярский, А.Самохина и Ю.Богатырев в музыкальной комедии "Дон Сезар де Базан". 1-я и 2-я серии.
15.30 Профессия — репортер. С.Гапонов. "Без войны воевавшие".
15.45 "Она написала убийство".
16.35 "Неизвестная война". Фильм 5-й. "Оборона Сталинграда" (СССР — США).

2 КАНАЛ

15.00 "Думбо". Мультфильм.
16.10 Муз. антракт.
16.35 "Шестнадцатилетние".
17.00 "Поздравления".
18.00 Джойс Майер. "Жизнь в слове".
18.30 "Поздравления".
19.00 "Чрезвычайные машины".
19.50 "Секретные материалы".
20.35 Мультфильм.
20.40 "Гавайская метка".
21.25 Высокая мода.
21.30 Боевик "Разводящий".
23.40 Спортивная программа.

АДКРЫТАЕ ГРАМАДЗТВА: ВІЗІТА Ў ЗША

Амэрыка – гэта... Амэрыка

Некаторы час назад дэлегацыя грамадзкіх актывістаў Беларусі на запрашэньне амэрыканскай амбасады ў Менску мела магчымасьць наведаць з рабочай візытай Злучаныя Штаты Амэрыкі. Па вяртаньні яе на радзіму наш карэспандэнт узяў інтэрвію ў дырэктара магілёўскай асацыяцыі «Кола сяброў», сябры Рабочай групы Беларускай нацыянальнай асамблеі няўрадавых арганізацыяў ***Віталя ВАСІЛЬКОВА.***

«ТМ». – Якім чынам, Віталь, ты разам з групай беларускіх прадстаўнікоў патрапіў у ЗША?

В.В. – Гэта адбылося на запрашэньне амэрыканскай урадавай арганізацыі, якая займаецца наладжваньнем грамадзкіх, палітычных, бізнэсовых кантактаў паміж прадстаўнікамі розных краінаў. Склад нашай дэлегацыі ініцыяваўся амэрыканскім бокам. Такім чынам, гэта ў нейкай ступені выпадковасьць. Але выпадковасьць прыемная. Мы былі прадстаўнікамі беларускага грамадзкага сэктара, магілёўцы й віцябляне. Спэктар, калі так можна сказаць, нашая дэлегацыя ўяўляла сабой даволі шырокі. Бачна было толькі, што амэрыканскі бок не праяўляў ніякай палітычнай тэндэнцыйнасьці. Сярод нас былі прадстаўнікі, так бы мовіць, чыста грамадзкай работы, а таксама – прадпрымальніцкага сэктара, «афганскі» актывіст, абаронца спажыўцоў, культурніцкага і моладзевага асяродзьдзя. Мэта такой паездкі адна: даць магчымасьць запрошаным людзям увачавідкі пабачыць, што такое амэрыканскае жыцьцё – ад пабудовы дзяржавы, яе асноўных інстытутаў да прыватнага жыцьця людзей. Нам здаецца, мы такую магчымасьць за 20 дзён знаходжаньня ў ЗША з удзячнасьцю выкарысталі.

«ТМ». – Можна меркаваць, што непасрэдна цябе больш за ўсё цікавіў амэрыканскі грамадзкі сэктар. Падзяліся на гэты конт уражаньнямі.

В.В. – Уражаньні, даруй за калямбур, не маглі ня ўразіць. У горадзе Джэксан (штат Місісіпі), у якім менш за 200 тысячаў насельніцтва, дзейнічае больш за 1.000 (!) грамадзкіх арганізацыяў. Дзяржава і ўрад стымулююць разьвіцьцё трэцяга сэктара (так ва ўсім сьвеце называюцца недзяржаўныя грамадзкія арганізацыі – «ТМ»). Усе бізнэсовыя структуры, усе проста багатыя людзі робяць свае значныя ўнёскі ў жыцьцё, працу і фінансовы стан грамадзкіх арганізацыяў. Спрыяньне ўрада заключаецца ў тым, што з падаткаў вызваляюцца сродкі, якія фірма альбо адзін чалавек выдаткоўваюць на грамадзкую падтрымку. Нельга скідваць і маральнае задавальненьне сваёй дапамогай добрай справе і таму «рэклямовому» іміджу, які маюць такія арганізацыі альбо асобы. У выніку трэці сэктар там ёсьць надзвычай багаты, разнастайны, разгалінаваны. Цяжка сабе ўявіць, якіх толькі грамадзкіх арганізацыяў і аб'яднаньняў там няма. Падаецца, што любая справа, якая хоць каго-небудзь цікавіць, адразу знаходзіць сваіх абаронцаў і парлямэнцёраў у выглядзе дзеяздольнай грамадзкай арганізацыі. Дарэчы, у Амэрыцы вельмі шырока распаўсюджана тое, што называецца лабізмам. У нас гэта нярэдка гучыць як нешта адмоўнае, ледзь не крымінальнае. Там гэта адкрытая і карысная справа. Ёй займаюцца адмыслоўцы, ёсьць пэўная тэхналёгія таго, як трэба ўплываць на афіцыйныя структуры, на друк, на грамадзкую думку з тым, каб дамагчыся свайго. Гэтае «сваё» азначае дасягненьне пэўных мэтаў для грамадзтва ў сферы, якая па той ці іншай прычыне не цікавіць дзяржаву, урад, афіцыйныя інстытуты. На гэтае месца заступае грамадзтва і заўсёды перамагае. Бо заснавацца любой грамадзкай арганізацыі вельмі проста: трэба пра сябе паведаміць. Вось і ўся рэгістрацыя. Тое, што нельга па Канстытуцыі альбо законах, а ў кожным Штаце яны свае, таго нельга. Астатняе і можна, і падтрымліваецца, і заахвочваецца. Ніякага кантролю ў нашым уяўленьні за імі зь ніякага боку няма, ніякага ўмяшальніцтва ў іх працу – тым больш. Поўная грамадзкая самастойнасьць, самадзейнасьць у лепшым сэнсе слова, поўная свабода дзеяньняў і намераў.

Беларуская дэлегацыя перад шыльдай Джэксанаўскага ўнівэрсытэту, у якім нашыя грамадзскія актывісты мелі магчымасьць праслухаць лекцыю па тэорыі і практыцы дзяржаўнага ладу і яго дэмакратычных асаблівасьцях.

На такой спрыяльнай глебе працуюць і жывуць амэрыканскія грамадзкія арганізацыі. Яны, так гэта разумее ўрад, ёсьць найлепшым партнэрам дзяржавы ва ўсіх пытаньнях. Зразумела, што так лічыць і самое грамадзтва, якое да ўрада мае адную прэтэнзію: не перашкаджайце нам. Хаця, па праўдзе сказаць, ніякага «перашкаджэньня» мы нідзе не адчувалі. Нам на яго ніхто і ня скардзіўся. Грамадзкае жыцьцё там буяе – вось гэта бачыш і адчуваеш за ўсім. Мы, напрыклад, былі нямала зьдзіўленыя тым, што шмат што ў Амэрыцы ёсьць грамадзкім, дзяржаве не належыць. Гэта і музэі, і бібліятэкі, і аркэстры, і самыя-самыя розныя рэчы, якія паводле нашага ўяўленьня толькі і могуць быць дзяржаўнымі. Цяпер мы ўвачавідкі ведаем, што так ня мусіць быць, не абавязкова. Грамадзтва, пры ўмове падтрымкі і разуменьня, многае што можа і павінна ачольваць само. Ад гэтага толькі карысьць: і справе, і таму пачуцьцю гаспадара краіны, якога нам так не стае.

«ТМ». – Віталь, у складзе дэлегацыі быў прадстаўнік «афганскай» тэмы. Цікава, ці знайшлі вы ў ЗША адпаведніка такой арганізацыі й калі так, то ў чым іхняя аднолькавасьць, а ў чым розьніца.

В.В. – Вядома, знайшлі. Амэрыканская адпаведная грамадзкая арганізацыя аб'ядноўвае вэтэранаў усіх войнаў. Яна існуе, як мы маглі пераканацца, для крыху іншых мэтаў. Па-нашаму гэта гучыць так: яна існуе для сябе. Для таго, каб былыя вайскоўцы маглі прыйсьці да самых сябе як у свой клюб, дзе можна адпачыць, паразмаўляць, сустрэцца, знайсьці новых сябраў, разам вырашыць агульную альбо прыватную жыцьцёвую праблему. Ніякімі прадстаўнікамі, так бы мовіць, ваяўнічага патрыятызму яны не зьяўляюцца. Ім ёсьць што помніць, ёсьць чым ганарыцца, але сваіх поглядаў на тое, што было, яны нікому не навязваюць, праваднікамі ўрадавай «патрыятычнай» прапаганды не зьяўляюцца, выхаваўчай місіі для іншых не нясуць. Яны выканалі свой абавязак перад радзімай, за тое яна іх шануе найперш тым, што прадастаўляе прыстойнае забесьпячэньне. Грамадзтва шануе за тое, што цяпер гэтыя людзі, на новым этапе часу і гісторыі краіны, не жывуць учарашнімі ўяўленьнямі аб тым, што ёсьць добра ці дрэнна. Кожнаму выпадае сваё. Выкарыстоўваць «учорашні патрыятызм» ніхто не імкнецца. Ёсьць спрадвечныя паняцьці аб тым, што такое абавязак перад радзімай, аднак на кожным этапе часу яны могуць мяняцца. Гэта ў Амэрыцы разумеюць – і ўчорашнія ўдзельнікі войнаў, і сёньняшняя моладзь. Спадзяюся, што калі-нікалі гэта разуменьне прыйдзе і да нас.

«ТМ». – Якое ўражаньне пакінула пабытовае амэрыканскае прыватнае жыцьцё?

В.В. – Уражаньне простасьці, эканамічнасьці. Зручнасьці. У маіх ветлівых гаспадароў, дзе давялося жыць, побыт арганізаваны без усялякай выкшталцонасьці. У доме ёсьць усё, што трэба для жыцьця – і толькі. Гэта ня беднасьць, зразумела, бо ёсьць уся бытавая сучасная тэхніка, зразумела, машына і г.д. Лішняга нічога, для дэманстрацыі суседзям, няма. Гаспадары лічаць сродкі, жывуць як мага эканомна. А другое ўражаньне – бясьпека. Чалавек абаронены і законамі, і паліцыяй, хаця яе менш за нашую разоў у 20, і сыстэмай ратаваньня. За ўсе дні я ня бачыў, каб мае гаспадары зачынялі дом на замок. Зразумела, выпадкі крадзяжоў і нападаў ёсьць, як усюды. Аднак альбо іх значна менш, альбо вінаватых апэратыўна знаходзяць. Дарэчы, знакамітыя паліцэйскія словы зь любога амэрыканскага кіно пра тое, што «вы маеце права маўчаць, бо ўсё, што вы скажаце, можа быць выкарыстана супраць вас...» – гэта праўда. Так яно і ёсьць. Задача паліцыянта абараніць вас, а не абвінаваціць. Папярэдзіць злачынства, зразумела, своечасова ўмяшацца ў напружаную сытуацыю, але з адзінай мэтай: захаваць парадак, ня даць у крыўду, абараніць. З прэтэнзіямі да затрыманага будзе зьвяртацца іншая адмысловая афіцыйная асоба. Усё разумна і дакладна падзеленае. І правы, і абавязкі, і адказнасьць. Між іншым, мы заўважылі, што шмат хто спэкулюе на высокай ступені сацыяльнай абароненасьці чалавека. Ад нас не хавалі таго, што многія жывуць толькі за гэты кошт, не працуюць, не шукаюць працы. Ім хапае таго, што атрымваецца за кошт сацыяльных выплатаў – на дзяцей, на беспрацоўе, на адсутнасьць жыльля і г.д. Такіх людзей краіна ўтрымвае, хаця разумее, што такі выбар зрабілі гэтыя людзі самі. А выбар для амэрыканцаў – справа сьвятая. Даводзіцца за гэта плаціць.

«ТМ». – Калі б ты паспрабаваў сфармуляваць ці працягнуць вось такое вызначэньне: Амэрыка – гэта...

В. В. – Амэрыка – гэта... Амэрыка. Калі сур'ёзна, дык найперш гэта краіна вялікіх, значных і багатых дэмакратычных традыцыяў. ЗША – гэта краіна ўлады большасьці, але пры якой захаваныя правы і магчымасьці ўплыву на ўрад і грамадзтва меншасьці. Магчыма, далёка ня ўсё можна і трэба пераносіць на наш мэнталітэт, нашыя традыцыі, нашыя ўяўленьні. Аднак безумоўна, што многае прыстойнае, дэмакратычнае, жыцьцяздольнае, свабоднае, што ёсьць у Амэрыцы, што яе па сутнасьці стварыла і зрабіла вялікай краінай – перайманьня і засваеньня вартае. А мы, мне падаецца, маем падставы гістарычныя і мэнтальныя, каб зрабіць так, як у Амэрыцы. Ня горш, па крайняй меры. І зробім. Ляцелі мы назад – і марылі аб гэтым. Такія розныя, такія, здавалася напачатку, «палітычна» разьведзеныя па розных баках, але як толькі кранаелі сваю краіну – ўсе былі на адным баку: нам трэба незалежнасьць і дэмакратыя. Астатняе здабудзем. Не згубіць бы пазначанае...

Гутарыў Генадзь СУДНІК

Нашыя землякі ў офісе амэрыканскай арганізацыі, якая зрабіла магчымай паездку ў ЗША, выказваюць удзячнасьць гаспадарам і ўручаюць ім беларускія сувэніры — творы народнага мастацтва і даведачную літаратуру.

Бадзяга

Ліст ад мёртвага сябры

...Яна нахілілася і ўбачыла на падваконьні скамканы, выпацканы нечым ды пацерты часам лісток паперы. Ёй было не да жартаў, ёй не хацелася, каб гэта быў наступны жарт сябраў-ідыётаў. Але вецер нібы прачытаў сёныя думкі, і аркуш паперы, скамканы моцнае рукой, павольна пакаціўся да сёных ног. Яна неахвотна працягнула руку і, таксама неахвотна, пачала распрамляць гэты аскромак падвоснага ліста, на якім былі няроўна накіданыя радкі, хутчэй за ўсё, рукой нецьвярозага падлетка. Паверх цьмяных чарнілаў была распырсканая кроў, якая зь першага погляду была падобная на бруд...

«...Прывітаньне! Як твае справы? Так, можаш не адказваць, як заўсёды было ў мяне – дрэнна. Чаму «было»? Таму што мяне больш няма...

А ці думала ты калі-небудзь, навошта ты жывеш? Дзеля каго? Ці правільна ты жывеш? Можа ўсё гэта памылкова, марна? Але, як не шкада, гэта так. Колькі разоў я задаваў сабе й людзям гэтыя пытаньні, мне не адказаў ніхто.

У свае 17 год я ня ведаў, хто я такі. І што я зрабіў за гады свайго дарэмнага жыцьця дзеля сябе, дзеля людзей, дзеля яе...

Усё мае жыцьцё зьмяніў толькі адзіны радок на прыпынку: «Каб знайсьці выйсьце з жыцьця не абавязкова шукаць дзьверы». Апасьля гэтага я зразумеў, што жыцьцё падобнае на кроплі дажджу на аконным шкле. Кроплі, падаючы на шкло, прапаўзаюць сваю дыстанцыю й расьцякаюцца, і ўспамінам застаецца толькі брудны сьлед, калі высахнуць вокны.

Які сэнс жыць? Жыць, каб апасьля застаўся бруд??? Няўжо цябе ніколі ня вабіў парапет даху ці колы цягніка, якія прыгожа бліскаюць у промнях сонца, ці нешта што зьвязанае са словам «сьмерць».

Можа тваё сьвятло ў тунэлі ня так ужо моцна адрозьніваецца ад майго. А гэта ўсяго толькі агеньчык а другім канцы падвала, дзе прышпільваюць дзьвое такіх, як я. Зрабі свой крок, крок, які рана ці позна робіць кожны з нас, зь мёртвых...»

Яна павольна апусьцілася на канапу. Пададзьвінуўшы да сябе ногі, абняўшы іх рукамі і нярвова камкаючы ліст, ужо вільготны ад сёных далоняў, уставіла свой стомлены й бессэнсоўны позірк у вокны. Яна пазнала гэты почырк... Роўна паўгады таму выкінуўся з даху свайго дому сёны аднаклясьнік Сяржук. Амаль 27 мэтраў вольнага палёту на вачах натоўпу. Яна была адной зь першых, хто падбег да яго. Тады яна пачула апошні радок сёньняшняга незвычайна жудаснага ліста. У той час яна ня здолела разгадаць думкі самазабойцы, але зараз яны набылі асобны сэнс.

Калі сьлёзы высахлі на вачах, яна разгледзела толькі попел у сваіх руках, дзе хвіліну таму трымала паперку.

Сёнага паверху было дастаткова. Пад'ехаўшая «хуткая» ўжо сталася непатрэбнай. Невядома якім чынам у вушах кожнага прысутнага раскатваўся звонкі дзявочы сьмех, але ў гэтым ніхто не сазнаўся...

КОПША

АДДЗЕЛ РАСПАЎСЮДУ "МАЛАДОГА ФРОНТУ" ПРАПАНУЕ

Лепшае і найноўшае беларускае:

літаратура, музыка (касеты й CD), відэа(!!!).
Суперсэрыя "БЕЛАРУСКІ КНІГАЗБОР"
і шмат чаго іншага
у продажы й задарам.

N.R.M. KRIWI ЗЬНІЧ НОВАЕ НЕБА ZYCGYMONT VAZA

НАШАЯ АДРЭСА:
вул. Ленінская, 27-50
тэл. 256473 225419

P.S. Не спазьніцеся набыць чарговы (восьмы) том "Кнігазбору"! Гэтым разам КАСТУСЬ КАЛІНОЎСКІ. Наклад абмежаваны.

АДДЗЕЛ РАСПАЎСЮДУ "МАЛАДОГА ФРОНТУ ПРАПАНУЕ

Па сакрэту — ўсяму сьвету...

У далёкім замежжы, на Украіне, працягваюцца гонкі на прэзыдэнцкіх выбарах-99.

Падчас гонкаў, толькі ў месьце Кіеву, кожны дзень рэгіструецца па 7-8 шляхова-транспартовых здарэньняў. Вязьніцы перапоўненыя затрыманымі за збор подпісаў.

На аукцыёне ў Харкаўскім раёне Кіеву быў прададзены нумар «Тыднёвіка Магілёўскага» за 5.000 месцовых тугрыкаў.

Эксьпэрты тлумачаць гэтае прысутнасьцю на старонках газэты часопіса «Бадзяга».

Рэпарцёр бязь межаў – спэцыяльна для «Бадзягі»

Сапраўднае сьвята

31 траўня ўвесь сусьвет сьвяткаваў Дзень Аховы Правоў Дзіцяці. Усе адзначалі яго па-рознаму. Хтосьці зьбіваў сваю дачку, кажучы, што яна вінаватая ва ўсёх сьмяротных праграшэньнях, хтосьці абараняў безахоўную дзяўчынку ад гвалтаўнікоў у цёмным завулку, хтосьці сядзеў дома.

У гэты дзень у стольным градзе Беларусі – горадзе Менску, быў адзначаны пачатак агульнарэспубліканскае акцыі, якую праводзіць Моладзевы Хрысьціянска-Сацыяльны Саюз. У гэтае акцыі прымалі ўдзел і прадстаўнікі **Магілёўскае філіі МХСС**. Сутнасьць акцыі ў тым, што Саюз урачыста перадаў падарункі коштам болей за 7 мільёнаў BLR у дзіцячы садок №14 **(Даведка: у дзіцячым садку ўтрымліваюцца дзеці, ад якіх адмовіліся бацькі)**. Таксама ўвесь садок падзялілі на маленькія гурточкі й кожнаму гэтакаму гурточку падаравалі вялізны торт. Карацей кажучы, сьвята ў дзяцей атрымалася на славу, дзякуючы МХСС. Дарэчы, такую акцыю Моладзевы Хрысьціянска-Сацыяльны Саюз зьбіраецца праводзіць кожныя два-тры тыдні. У добры шлях!

Уласная інфармацыя

Малады Фронт – International

Неўзабаве чакаецца адкрыцьцё на Ўкраіне афіцыйнага прадстаўніцтва Маладога Фронту. Падобныя прадстаўніцтвы ўжо працуюць у Польшчы, Чэхіі, Францыі, Вялікай Брытаніі. Ня выключаная магчымасьць афіцыйнае дзяржаўнае рэгістрацыі прадстаўніцтва Маладога Фронту ў Польшчы (як філіі МФ).

У той жа час гэтая, самая ўплывовая на Беларусі моладзевая арганізацыя, дома застаецца ў «партызанах» ды блукае па офісах ды аргтэхніцы іншых арганізацыяў.

Жадаючым далучыцца да працы па адкрыцьці Ўкраінскага прадстаўніцтва – зьвяртацца ў рэдакцыю «Бадзягі».

Тым часам ужо адкрытае на Ўкраіне прадстаўніцтва «Вольнай Моладзі». Уласны карэспандэнт «Бадзягі» ў Кіеве распачаў працу...

Наклад – 25.000

Менавіта гэтакім накладам выходзіць газэта Ўкраінскай Студэнцкай Сьпілкі (кшталту Задзіночаньня Беларускіх Студэнтаў). Газэта мае бясплатны распаўсюд ды нясе цікавую ды карысную для моладзі Кіеву інфармацыю.

Наклад – 1.200.000

Гэта ня жарт. Гэта наклад самае папулярнае (на жаль – маскальскамоўнае) украінскае газэты «Факты». Пры кошце ў 20 капеек (20.000 БРБ) выданьне выходзіць штодзённа на 16-ці старонках. Газэта інфармуе пра палітычнае жыцьцё Ўкраіны ды замежжа, культуровыя навіны, але больш падобная на «жоўтую» прэсу. Дарэчы, вялічыня накладу газэты займае першае месца ў Эўропе.

Андрусь ДЗЬВІГУН, уласны карэспандэнт «Бадзягі» ў Кіеве

Бадзяга – магілёўскі моладзевы часопіс
№ 7 (7)
Галоўны рэдактар: Алесь ПАЛТАРАЦКІ
Мастацкае аздабленьне: Вольга ФЁДАРАВА, Алесь ЛІНДАРЭНКА
Рэдакцыя: Алесь Палтарацкі, Андрусь Дзьвігун, Дзяніс Башкіраў, Вольга Фёдарава
За дакладнасьць пададзенага матэрыялу рэдакцыя нясе маральную адказнасьць.

Апалёгія гандлярства або канец вайны з багатымі

Вельмі дзіўна, што пры ўсёй беднасьці беларусаў і вечнай скарзе на галоту, сапраўднага жаданьня быць багатымі ў нас амаль не сустракаецца. Ні ў літаратуры, ні ў мастацтве, ні ў народнай псыхалёгіі багацьце ня лічыцца прыярытэтным фактарам існаваньня. «Луста хлеба», «чарка-скварка», «людзьмі звацца», «абы вайны не было» – вось мяжа беларускіх мараў, якія напрыканцы XX стагодзьдзя выглядаюць мілым анахранізмам. Так, мы адсталі амаль на стагодзьдзе ад большасьці сваіх суседзяў у духоўным разьвіцьці, але навошта трэсьці лапцямі на кожным вуглу і выстаўляць напаказ свае прымхі і рудымэнты. Ці не настаў час пазбавіцца ад камуністычных забабонаў і «радзімых плямаў» каланіялізму.

Адной з галоўных праблем у сувязі з гэтым мне бачыцца роля гандлярства і адносіны да яго нашага грамадзтва. Сёньня, калі зноў вяртаюцца камуністычныя традыцыі, а разам зь імі «савецкі гандаль», нявольна ўзьнікае жаданьне задумацца аб яго сапраўднай ролі ў жыцьці соцыюму. Раней мне здавалася, што нелюбоў савецкага чалавека да гандлярства была толькі адным зь перажыткаў расейскага фэадалізму, што застаўся ў спадчыну ад папярэдняй эпохі. І такіх рудымэнтаў сапраўды было нямала – гэта і калгасны прыгон на вёсцы, і натуральныя (прысядзібныя) гаспадаркі, і панаваньне сацыяльнага патэрналізму пры адсутнасьці дэмакратычных свабод («чырвоныя паны»), і бюракратычна-абсалютысцкая пабудова дзяржавы й г.д. Аднак непрыязь да гандлярства ў савецкія часы мела і свае ўласныя, чыста «сацыялістычныя» прычыны. Справа ў тым, што за камуністамі не было свабоднага рынку й нармальнага гандлю. Ішло штучнае, жорстка рэглямэнтаванае разьмеркаваньне дабротаў у залежнасьці ад «заслуг» перад уладай. А на фоне пастаяннага недахопу амаль усіх матэрыяльных сродкаў гэта непазьбежна станавілася крыніцай злоўжываньняў і сацыяльных канфліктаў. Натуральна, што людзі, якія кіравалі «разьмеркаваньнем», выклікалі зайдрасьць і нянавісьць у народзе. Першымі ў гэтым шэрагу стаялі партфункцыянэры і чыноўнікі, другімі – работнікі гандлю. А ці могуць выклікаць іншыя пачуцьці «гандляры», якія ня маюць патрэбы ў пакупніках? Бо пакупнікі – іхныя патэнцыйныя ворагі, таму што могуць прэтэндаваць на дэфіцыты, прадвызначаныя для сваякоў, знаёмых ды проста «карысных людзей». Вось такі вымалёўваецца твар савецкага гандлю – блат, грубасьць, хамства.

Ва ўсім сьвеце гандаль ёсьць няпростай і пачэснай працай, якая патрабуе пэўных інтэлектуальных і арганізатарскіх высілкаў, псыхалягічных навыкаў і культурных традыцыяў. Часта ён зьвязаны з фінансовай рызыкай, але-ж можа прыносіць і някепскі даход. Адным словам – спрыяльная сфэра для самарэалізацыі людзей. Гандляр, для якога любы патэнцыйны пакупнік жаданы госьць, ёсьць нешта супрацьлеглае савецкай цётцы за прылаўкам, для якой абхаміць пакупніка яшчэ прасьцей, чым абвесіць яго на сто грамаў.

Такім чынам гандаль у вольным сьвеце й пры камунізме адрозьніваюцца гэтак-жа як супэрмаркет ад сэльпо, у якім можна купіць, але нельга выбраць. Акрамя таго, гандаль ёсьць цывілізаваным спосабам суіснаваньня і кантактаў між людзьмі. Нічога лепшага за свабодны гандаль у сфэры матэрыяльных адносінаў чалавецтва ня вынайшла. Любая «ідэалягічна абгрунтаваная» экспрапрыяцыя ніколі ня будзе больш справядлівай за шараговую кірмашовую зьдзелку, зьдзейсьненую па двухбаковай згодзе. Рабаўніцтва, нават пад самымі высакароднымі лёзунгамі, ніколі ня стане больш маральным за свабодны гандаль. Таму гандлярства па сутнасьці ёсьць унівэрсальным балянсірам-стрымвацелем ня толькі паміж вытворцамі, спажыўцамі ці рознымі сацыяльнымі клясамі, але й між дзяржавамі, грамадзкімі сыстэмамі і нават ідэалёгіямі. Сіла свабоднага гандлярства ў тым, што яно свабоднае і таму зьяўляецца вечна юным «рухавіком» цывілізацыі.

Гандлярства, як зьява космапалітычная, імкнецца параўнаць непараўнальнае, узважыць амаль бязважкае, зьвязаць у цэлае асобныя часткі, усяму вызначыць свой кошт і месца. І калі ў матэрыяльнай сфэры гэта патрэбна і нават карысна, то ў духоўнай – пытаньне... Ёсьць рэчы, ці дакладней – фізыялягічныя й духоўныя зьявы – якія нельга ацаніць або купіць. Здароўе і радасьць, сымпатыю і надзею, боль страты і асалоду творчасьці, геніяльнасьць і любоў да радзімы не ацэніш у самай лепшай валюце. Тут канчаецца сфэра гандлярства і ўступаюць іншыя законы – ірацыянальных адносінаў і суб'ектыўных каштоўнасьцяў. Аднак гэта ніколькі не зьмяншае ролю гандлярства, тым больш, што між духоўным і матэрыяльным няма той непераадольнай мяжы, пра якую звычайна прынята гаварыць. У сучасным постіндустрыяльным грамадзстве (ня ў Беларусі) гандаль ужо ня просты пасярэднік між вытворцамі і пакупнікамі, а разам з рэклямай – адзін з вызначальных пунктаў эканамічнага разьвіцьця, каталізатар спажывецкага прагрэсу. А спажываньне, пры ўсёй нелюбові да яго камуністычных ідэёлягаў і заходніх інтэлектуалаў – неад'емная частка чалавечага жыцьця. Узровень і якасьць спажываньня абумоўліваюцца ўзроўнем і якасьцю вытворчасьці, прычым ня толькі ў сфэры эканомікі. У сфэры духу й культуры вытворчасьць ужо завецца творчасьцю, аднак гэта не мяняе сутнасьці – творчасьць і спажываньне розныя бакі аднаго працэсу, а сувязь паміж імі простапрапарцыйная. Міт аб матэрыяльна бедным, але духоўна і культурна багатым грамадзтве – яшчэ адна з прымхаў расейскай гісторыі, якую актыўна эксплюатавалі бальшавікі. У рэшце рэшт, камуністычная вайна супраць заможных, пачатая ў 1917 годзе, рабіла стаўку на самых бедных, але «духоўна багатых» – гультаёў і гарлахватаў. Вынікі яе відавочныя: поўная і канчатковая параза, бедныя сталі яшчэ бяднейшымі (і духоўна й матэрыяльна), а самі камуністы фактычна зьніклі з гістарычнай арэны як рэальная палітычная плынь.

Усё менш становіцца людзей, хто б лічыў культурны ўзровень Расеі вышэй за нямецкі ці польскі, бо эканамічнае і духоўнае разьвіцьцё аказаліся занадта цесна зьвязанымі. Ды й Беларусь, што ляжыць сёньня ў эканамічных і духоўных руінах – яскравы таму прыклад. Здаецца, час разьвярнуцца ў іншы бок і нарэшце зразумець, што быць жабраком – не вялікая заслуга, што бедны ня мае ніякіх маральных перавагаў перад багатым (у апошняга больш спакусаў, але й больш магчымасьцяў рабіць дабро). Такім чынам, праблема грошай і маёмасьці пераходзіць у праблему культуры, выхаваньня і маральных арыенціраў асобнага чалавека. Існаваньне заможных людзей такая-ж натуральная зьява соцыюма як наяўнасьць працавітых і гультаяватых, худых і мажных, таленавітых і бяздарных. Зьнішчэньне адных непразьбежна адбіваецца на ўсіх, бо вядзе да дысбалянсу і разбурэньня папуляцыі. Тым больш, калі зьнішчаюцца лепшыя, самыя дзеяздольныя і актыўныя. Такі «натуральны адбор» навыварат, або штучная камуністычная сэлекцыя мае ня толькі сацыяльныя, але й біялягічныя наступствы. Выведзеная за 70 год «раса бедных» – сапраўды новы соцыё-біялягічны від, які ня здатны да вольнага існаваньня і самаразьвіцьця, для якога багацьце, законы рынку або правы чалавека – зачыненая зона, страшная і невядомая стыхія.

І ўсё-ж, на шчасьце, існуюць самазахоўваючыя мэханізмы грамадзтва, бо нават сярод адборных «саўкоў» знаходзяцца людзі, прагныя да свабоды і багацьця, здольныя да гандлярства і прадпрымальніцтва. Яны й ёсьць тым зернем, зь якога ўзыходзяць парасткі новай Беларусі. Іх можна назваць па-рознаму, у тым ліку й дробна-ўласьніцкай стыхіяй. Гэта – тое, чаго так баяўся Ленін і бязьлітасна выніщчаў Сталін, бо яны – рэальная альтэрнатыва таталітарнай псыхалёгіі, сыстэме паднявольнага статкавага існаваньня. Гэта таксама «спажывецкае» грамадзтва, але не таго спажываньня, што дасьць дзяржава, партыя, «старэйшы брат» ці «бацька народаў», а таго, што абмежаванае толькі творчай фантазіяй і тэхналягічнымі магчымасьцямі. Калі ў першым выпадку галоўным прынцыпам існаваньня становіцца вайна, то ў другім – пошук кампрамісаў і ўзаемнай выгоды, канкурэнцыя і эфэктыўная праца. Сацыяльная вайна бальшавікоў у такім грамадзтве губляе сэнс, бо энэргія людзей скіраваная не на перадзел ужо існуючага, а на стварэньне новага дабрабыту. І такая мірная гонка ў будучыню аказалася больш плённай і дальнабачнай, чым рэвалюцыйныя перетрусы і камуністычныя экспэрымэнты XX стагодзьдзя.

Канешне, свабодны абмен таварамі, тэхналёгіямі, ідэямі – няпросты і супярэчлівы працэс, які хавае нямала пастак і нечаканасьцяў, аднак іншага шляху ў нас няма. Калі беларусы і беларушчына ня хочуць назаўсёды застацца на архіўных паліцах Гісторыі, а жадаюць хоць крыху пажыць – трэба пазбаўляцца рамантычных утопіяў і вучыцца нармальнаму здароваму прагматызму. Толькі спалучыўшы ідэі нацыянальнага адраджэньня з канцэпцыяй свабоднага грамадзтва і энэргіяй нашага прадпрымальніцтва-гандлярства (на сёньня самай актыўнай сацыяльнай групы), можна чакаць рэальных вынікаў Беларускага ўсталяваньня і будаўніцтва сапраўднай эўрапейскай краіны.

Васіль АЎРАМЕНКА

ШЧЫРАЯ ГАВОРКА

Гарантую бясслаўны канец

Падарожнічаючы ў вольную гадзіну па радыёэфіры, не-не ды натрапіш на хвалю маскоўскай радыёстанцыі «Радыё-1». У ліку яе шматлікіх рубрыкаў ёсьць адна, якая істотна выдзяляецца на фоне іншых сваёй дзіўнай вастрынёй і крытычнасьцю. Пачынаецца яна а 13-й і доўжыцца ня меней як гадзіну. Называецца перадача «Разговор со страной». Пра што-ж гавораць журналісты і госьці перадачы са сваёй краінай? Той, хто паслухае перадачу, ня зможа не зрабіць высновы, што перадача цалкам і поўнасьцю антыдэмакратычная, антыельцынская, антынатаўская, антырынкавая. Спынюся толькі на тым, што мае дачыненьне да Ельцына. Зь перадачы вынікае, што ён «галоўны карупцыянэр», «казнакрадальнік», «здраднік» і нават «забойца»; зразумела, што ён «пахавальнік савецкага саюза». Як сказалі б нашыя афіцыйныя асобы, перад намі відавочнае і поўнае «зьневажаньне гонару і годнасьці пасадавай асобы». Цікава, што перадача ідзе ў «простым эфіры», на яе можна патэлефанаваць – і многія слухачы гэта актыўна робяць. Ня менш цікава, што нярэдка большая частка званкоў на студыю ідзе зь Беларусі.

Пра што гэта гаворыць? Па-першае, пра тое, што нашае кіраўніцтва згоднае з канцэпцыяй і накірункам перадачы. Таму і не шкадуе грошай на трансьляцыю перадачы па сваёй краіне (даводзіцца толькі зьдзіўляцца, як спалучаецца адкрытая падтрымка з боку Беларусі прапагандысцкай антыельцынскай радыёкампаніі з абдымкамі Лукашэнкі зь Ельцыным, з запэўніваньнем ў падтрымцы палітыкі расейскага прэзыдэнта). Па-другое, пра тое, што многім беларусам «расейска-маскоўскія» плёткі-чуткі больш цікавыя за сваё жыцьцё. І па-трэцяе, што аўтары перадачы, відаць, па-ранейшаму лічаць нашую краіну сваім «северо-западным краем».

Расея для нас ня ёсьць прыкладам. Аднак па некаторых «дэмакратычных парамэтрах» суседка відавочна пакрочыла значна ўперад. Цікава, ці праіснавала б у нас такая свая перадача да канца эфіра, а ня тое, што некалькі дзён ці месяцаў? Многія, пэўна, памятаюць судовы перасьлед паэта Славаміра Адамовіча за верш «Убить президента», у якім «знаўцы паэзіі» ад КГБ угледзелі тое, што хацелі ўгледзець, а ня тое, што сказаў паэт. Многія, пэўна, ведаюць, якія пакуты перажыла газэта «Свабода» за надрукаваны вершаваны фэльетон «Лука Мудзішчаў». Многія, пэўна, прачыталі днямі, за што пагражаюць газэце «Навіны» закрыцьцём – за крытычны артыкул, хаця бяз прозьвішчаў і канкрэтных фактаў – на адрас міліцыі. Многія з хваляваньнем сачылі за перасьледам прэсы («ТМ» ня быў выключэньнем) падчас нядаўніх прэзыдэнцкіх выбараў...

Расея для нас, тым больш заўтрашніх (спадзяюся, што час такі хутка прыйдзе), ня ёсьць прыкладам. Аднак яна як быццам прыклад і нават «магнэс» для нашага кіраўніцтва. Вось бы і пачалі сваю вучобу ў «старэйшай сястры» з таго, каб даць волю сродкам масавай інфармацыі. Нават «перагібы» тут намнога больш карысныя грамадзтву і ўладзе, чым заціск і перасьлед вольнай думкі і вольнага слова, чым паказное адзінадушша і «усенародная падтрымка». Па тым-жа савецкім саюзе, дарэчы, добра вядома, чым сканчаюцца такія самаўпэўненыя заблуджэньні ўладаў...

Л. ВІКТАРОВІЧ, рабочы

ДА НАШЫХ ЧЫТАЧОЎ

Гэта толькі маленькая перадышка

Здаецца, усё, што магло здарыцца сёлета ў нашай краіне, а тым больш дрэннага, – здарылася ў першай палове года. Мы сумленна паведамлялі пра гэта і разам з вамі імкнуліся гэта асэнсоўваць. Цяпер, па меншай меры да 21 ліпеня, нічога істотнага адбыцца не павінна. Усё самае вартаснае і значнае, а найперш, зразумела, добрае для краіны раней за восень адбудзецца наўрацьці.

Лета! Так жыве ўвесь цывілізаваны сьвет. Мы ня хочам адстаць. І таму, як гэта было і летась, зыходзім на вакацыі. Акрамя ўсяго, гэта будзе для нас часам ўсталяваньня і ўдасканаленьня як творчага, так і матэрыяльнага падмурку для новага этапа свайго аднаўленьня. Мы будзем думаць пра вас, нашыя надзейныя чытачы, што сёлета разьбіралі «Тыднёвік» кожны чацьвер да апошняга асобніка. Мы спадзяемся і верым, што й вы не забудзецеся на нас. А час да восені прабяжыць хутка.

І вы, і мы да нашай новай сустрэчы нічога ня згубім у веданьні і разуменьні жыцьця. Ну, няхай сабе за гэты час дзе-небудзь зьнімуць альбо прызначаць яшчэ аднаго начальніка. Няхай сабе «дакляпаюць» усе да апошняга аб'екты шклоўскіх «дажынак». Няхай з дапамогай салдацкай дармавой рабочай сілы здадуць у тэрмін бабруйскую анкалягічную лякарню, вытрымаўшы дадзенае – не народу, зразумела, а прэзыдэнту – «чэснае» слова. Няхай зьбяруць, калі пашанцуе з дажджом, усе да апошняй травінкі, а калі не зьбяруць – на надвор'е і сьпішуць жывёлагадоўчую зімовую бяскорміцу... Пра гэта і іншае вы лёгка даведаецеся з афіцыйных крыніцаў. Гэта іх жыцьцё: мітусьня, нэрвовасьць, бясконцае напружаньне. Самі яго такім робяць, самі й «пераадольваюць цяжкасьці».

Мы будзем жыць сваім жыцьцём: карыснай работай і нармальным адпачынкам, сяброўствам і культурай, духовым спакоем і надзеямі на перамогу. Сваю перамогу – над усім дрэнным, усім несумленным, усім няшчырым, усім нядобрым. Калі спатрэбіцца, зь сябе і пачнём.

І як перад рашучым учынкам, перад адказнай справай крыху перадыхнем. Не губляйце час дарма і вы.

Да сустрэчы ўвосень!

З павагай, заўсёды Ваш «Тыднёвік Магілёўскі»

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадзкой асацыяцыяй «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку за № 831.

Газэта выходзіць шточацьвер.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15,

Тэл./факс: 22-97-82,

E-mail: krug@user.unibel.by

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова 23. Наклад 600 асобнікаў.